

”TEHDÄÄN YHDESSÄ LAPSEN
PARHAAKSI” – PÄIVÄKODIN
TYÖNTEKIJÖIDEN
NÄKEMYKSIÄ
KASVATUSKUMPPANUUDESTA

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaali- ja terveysala
Sosionomi AMK
Sosiaalipedagoginen lapsi- ja
nuorisotyö
Opinnäytetyö
Kevät 2017
Lindqvist Sini
Sneck Laura

Lahden ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma

LINDQVIST SINI & SNECK LAURA: ”Tehdään yhdessä lapsen parhaaksi”
– Päiväkodin työntekijöiden
näkemyksiä
kasvatuskumppanuudesta

Sosiaalipedagogisen lapsi- ja nuorisotyön opinnäytetyö, 51 sivua, 3
liitesivua

Kevät 2017

TIIVISTELMA

Opinnäytetyömme aiheena oli kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa. Tavoitteenamme oli tehdä haastattelututkimus, jonka avulla pyrimme saamaan lisää informaatiota kasvatuskumppanuuden toteutumisesta varhaiskasvatuksessa.

Toimeksiantajanamme toimi eräs Lahden kaupungin päiväkotitoimisto. Opinnäytetyömme tarkoituksena oli saada toimeksiantajallemme tietoa, miten kasvatuskumppanuutta toteutetaan päiväkodin henkilöstön mielestä. Näin toimeksiantaja voi kehittää kasvatuskumppanuutta päiväkodissa.

Opinnäytetyössä haastattelimme neljää päiväkodin työntekijää. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina ja jokainen haastateltava haastateltiin yksin. Analyysimenetelmänä käytimme sisällön analyysiä.

Haastattelujen kautta saaduissa tuloksissa korostui muun muassa yhteistyön tärkeys. Päiväkodin työntekijät toteuttivat kasvatuskumppanuutta yhteistyössä vanhempien kanssa, jotta lapsella olisi mahdollisimman hyvä kasvaa ja kehittyä. Haastateltavat kokivat, että yhteistyötä tehdessä molemmat osapuolet ovat tasavertaisia keskenään. Vanhemmat nähtiin asiantuntijoina lapsestaan ja työntekijät toivat yhteistyöhön mukaan oman ammattiosaamisensa. Haastateltavat kokivat kasvatuskumppanuuden tärkeäksi aiheeksi ja toivoivat, että tulevaisuudessa yhteistyö perheiden kanssa olisi entistä tiiviimpää.

Haastateltavien vastauksia tutkiessa huomasimme, että haastateltavilla oli erittäin samansuuntaiset ajatukset kasvatuskumppanuudesta. Haastateltavat kertoivatkin, että kasvatuskumppanuudesta oli puhuttu työyhteisössä paljon. Voimme todeta, että työntekijöillä näytti olevan yhteinen käsitys kasvatuskumppanuudesta.

Asiasanat: Kasvatuskumppanuus, varhaiskasvatus, päiväkotitoimisto, yhteistyö, varhaiskasvatussuunnitelma

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Social Services

LINDQVIST SINI & SNECK LAURA: "Let's collaborate for child's best" -
Kindergarten employees views of
educational partnership

Bachelor's Thesis in Social Pedagogy for work with children and young
people, 51 pages, 3 pages of appendices

Spring 2017

ABSTRACT

The topic of our Bachelor's Thesis was educational partnership in early childhood education. Our goal was to make a study by interviewing kindergarten employees, so that we can get more information on how educational partnership is utilized in early childhood education.

The commissioner of the thesis was a kindergarten in the city of Lahti. The purpose of our thesis was to get information for our commissioner on how educational partnership is utilized according kindergarten employees. This way our employer can develop their kindergartens educational partnership if they want.

In our thesis, we interviewed four kindergarten employees. These interviews were conducted with a theme interview and every employee was interviewed individually. We used content analysis in our analysis.

The importance of collaboration is one among the other things that came up in the results. Kindergartens employees execute educational partnership in collaboration with parents so that child's grow and development would be as good as possible. Interviewees experienced that in collaboration both parties were. Parents were seen as expert of their child and kindergartens employees brought their professional competence to the collaboration. Interviewees saw that educational partnership was an important subject and they hoped that in the future collaboration with families would be even closer.

By studying interviewees' answers, we noticed that they had very parallel thoughts about educational partnership. Interviewees told that educational partnership was discussed a lot in the workplace. Therefore, it can be noted that employees seemed to have common understanding about educational partnership.

Key words: Educational partnership, early childhood education, kindergarten, collaboration, early childhood education plan

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	3
2.1	Opinnäytetyön tehtävä, tavoite ja tarkoitus	3
2.2	Tiedonhaun kuvaus	3
3	VARHAISKASVATUS	5
3.1	Varhaiskasvatuksen toteutuminen	5
3.2	Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet	7
3.3	Varhaiskasvatussuunnitelma	8
4	KASVATUSKUMPPANUUS	10
4.1	Kasvatus ja kumppanuus	10
4.2	Kasvatuskumppanuuden määritelmä	11
4.3	Perheen ja päiväkodin eroavaisuudet kasvatuskumppanuudessa	13
5	KASVATUSKUMPPANUUDEN RAKENTUMINEN	14
5.1	Aloituskeskustelu ja päivähoidon aloitus	14
5.2	Päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut	15
6	VUOROVAIKUTUKSEN PERIAATTEET KASVATUSKUMPPANUUDESSA	17
6.1	Kuunteleminen	17
6.2	Kunnioitus ja luottamus	17
6.3	Dialogi	19
7	YHTEISTYÖN MUODOT KASVATUSKUMPPANUUDESSA	20
7.1	Varhaiskasvatuskeskustelut	20
7.2	Vanhempainillat ja vanhempaintoimikunta	21
7.3	Kasvatuskumppanuuskoulutukset	22
8	TUTKIMUSPROSESSI	24
8.1	Laadullinen tutkimus	24
8.2	Aineiston keruu	25
8.3	Aineiston analyysi	28
9	TUTKIMUSTULOKSET	30
9.1	Tulosten luokittelu	30
9.2	Kasvatuskumppanuuden roolit	31

9.2.1	Vanhempien rooli	31
9.2.2	Työntekijän rooli	33
9.2.3	Lapsen rooli	36
9.3	Rinnakkain kulkeminen	37
9.3.1	Kohtaaminen	37
9.3.2	Vuorovaikutus	38
9.3.3	Yhteistyö	39
10	POHDINTA	41
10.1	Tulosten pohdinta	41
10.2	Eettisyyden ja luotettavuuden pohdinta	44
10.3	Tutkimustulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusehdotukset	46
	LÄHTEET	47
	LIITTEET	52

1 JOHDANTO

Suomessa Sosiaali- ja terveysministeriö on vastuussa lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ylläpidosta ja kehittämisestä. Vastuu näkyy siinä, että Sosiaali- ja terveysministeriö tehtävänä on kehittää sosiaali- ja terveyspalveluita sekä turvata lapsiperheiden toimeentulo. Lisäksi Sosiaali- ja terveysministeriö painottaa työ- ja perhe-elämän yhdistämistä, jotta vanhemmilla on mahdollisuus viettää enemmän aikaa lastensa kanssa sekä äitien on helpompi lähteä töihin. Suomessa suuri osa alle kouluikäisten lasten vanhemmista on työelämässä, jonka takia turvallinen, luotettava ja kohtuuhintainen päivähoido on tärkeää (Määttä & Uusiautti 2013, 1-2).

Ennen opinnäytetyöprosessiin ilmoittautumista pohdimme aihetta, josta haluamme opinnäytetyömme tehdä. Tahdoimme tehdä varhaiskasvatukseen liittyvän opinnäytetyön ja pohdimme muutamia eri aiheita. Päädyimme kuitenkin valitsemaan kasvatuskumppanuuden aiheeksemme. Tutkimme, onko aiheesta tehty paljon tutkimuksia, jotta meille riittäisi materiaalia opinnäytetyötä varten. Huomasimme, että usein kasvatuskumppanuus on tutkimuksissa ja teoksissa pääaiheen sivussa mainittu. Rimpelän (2013, 31) mukaan varhaiskasvatuksessa kasvatuskumppanuutta on käsitelty eniten kirjallisuuden ja tutkimusten muodossa. Näkökulmina käytetään muun muassa tasavertaista dialogia sekä vanhempien ja päiväkodin vastuun jakamista. Vaikka perhe on päävastuussa lapsen kasvusta ja kehityksestä, ei perhe kuitenkaan voi yksin tätä tehtävää toteuttaa. Tässä kohtaa päiväkotitulee mukaan tukemaan perhettä lapsen kasvatuksessa.

Päätimme toteuttaa opinnäytetyön laadullisena tutkimuksena, jossa aiomme teemahaastatella neljää päiväkodin työntekijää. Jokainen teemahaastattelu toteutetaan yksilöhaastatteluna. Tutkimusluvan hankimme Lahden kaupungilta ja toimeksiantajaksemme saimme erään Lahden kaupungin päiväkodin, jossa olemme molemmat olleet harjoittelussa. Toimeksiantaja löytyi hieman sattumalta, kun toinen meistä oli opinnäytetyöprosessimme alussa harjoittelussa päiväkodissa ja

haastatteli päiväkodin johtajaa. Haastattelussa johtaja toi kasvatuskumppanuuden päiväkodissa esille ja kysyttäessä opinnäytetyömme tekemisestä heidän päiväkotinsa, johtaja oli halukas yhteistyöhön. Yksityisyyden varmistamiseksi emme käytä päiväkodin tai työntekijöiden nimeä tai tietoja.

Opinnäytetyön lähtökohtia ovat muun muassa opinnäytetyön tehtävä, tarkoitus ja tavoite sekä tiedonhaun kuvaus. Seuraavaksi on teoriaosuus, jossa on käsitelty keskeisiä asioita varhaiskasvatuksesta ja kasvatuskumppanuudesta. Keskeisinä asioina ovat muun muassa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, varhaiskasvatuksen toteutuminen, kasvatuskumppanuuden määritelmä, kasvatuskumppanuuden rakentuminen, yhteistyön muodot ja vuorovaikutuksen periaatteet. Sitten käsitellään opinnäytetyön tutkimuksellisen osuuden lähtökohtia, kuten aineiston keruuta ja analysointia. Sen jälkeen on haastatteluiden tuloksista koottu osio, jossa käydään läpi haastatteluista esille nousseita asioita, kuten kasvatuskumppanuuden roolit sekä rinnakkain kulkeminen. Lopusta löytyy pohdinta osio, jossa pohdimme haastattelujen tuloksia, eettisyyttä, luotettavuutta ja mahdollisia jatkotutkimuksia.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Opinnäytetyön tehtävä, tavoite ja tarkoitus

Tutkimustehtävänäimme on kasvatuskumppanuus varhaiskasvatuksessa. Kasvatuskumppanuudesta on puhuttu paljon koulutuksemme aikana, mutta keskustelu on jäänyt meistä hyvin yleiselle tasolle ja haluammekin saada syvemmän ymmärryksen aiheeseen. Tavoitteenamme on toteuttaa haastattelututkimus kasvatuskumppanuudesta päiväkotiin, minkä avulla saamme lisää tietoa kasvatuskumppanuuden toteutumisesta varhaiskasvatuksessa. Lisäksi tavoitteenamme on oppia opinnäytetyöprosessista ja sen tekemisestä. Tarkoituksemme on saada toimeksiantajalle tietoa siitä, miten kasvatuskumppanuus työntekijöiden mielestä toteutuu. Näin toimeksiantaja voi myöhemmin tai tarvittaessa kehittää kasvatuskumppanuuden toteutumista päiväkodissa.

2.2 Tiedonhaun kuvaus

Tiedonhaussa pyrimme siihen, että käytämme mahdollisimman uusia lähteitä, mutta kuitenkin enintään kymmenen vuotta vanhoja lähteitä. Suurin osa lähteistämme on noin kuusi vuotta vanhoja, mutta lähteissämme on myös pari vuodelta 2006 olevaa lähdettä. Teoriaa olemme hakeneet Masto-Finnan, Arton, Theseuksen ja Googlen kautta. Suurin osa lähteistämme on kirjallisia, joista yksi on englanninkielinen teos. Muita lähteitä ovat muun muassa lait, yhdistysten nettisivut ja yksi opinnäytetyö. Suurin osa lähteistä on haettu vuoden 2016 lopussa ja vuoden 2017 maaliskuussa haimme vielä muutaman täydentävän lähteen. Aloitimme tiedonhakumme Lahden ammattikorkeakoulun FellmanniCampuksen kirjastopalveluista ja saimme henkilökunnalta apua hakukoneiden käytössä. Suurin osa aineistosta on löydetty Masto-Finnan kautta. Arton kautta etsimme aiheeseemme liittyviä artikkeleita ja lehtiä. Artikkeleita löytyi muutama, jotka olivat alle kymmenen vuotta vanhoja. Lehtiä löytyi myös muutama, mutta mitään tarvitsemaamme lehteä ei löytynyt Lahdesta. Pohdittuamme kaukolainaamista, totesimme meillä

olevan jo tarpeeksi aineistoa, joten emme kaukolainanneet lehtiä. Hyödynsimme myös Theseuksesta löytyvien valmiiden opinnäytetöiden lähdeluetteloita tiedonhaussamme. Käytimme lisäksi Googlen sanahakua, minkä kautta etsimme aiheeseemme liittyviä lähteitä, kuten esimerkiksi THL:n ja Suomen vanhempainliiton nettisivut.

Hakusanoina käytimme muun muassa "kasvatus", "kumppanuus", "kasvatuskumppanuus", "yhteistyö" ja "varhaiskasvatus". Englanninkielisinä hakusanoina käytimme "early childhood education", "educational partnership", "kindergarten" ja "early childhood education plan". Suomen kielisillä hakusanoilla löytyi paljon aiheeseemme liittyviä lähteitä. Osa lähteistä oli kuitenkin yli kymmenen vuotta vanhoja ja osassa käsiteltiin kasvatuskumppanuutta koulumaailman näkökulmasta. Jätimme kaikki yli kymmenen vuotta vanhat lähteet pois. Koulumaailman näkökulmasta olevia kirjoja käytimme harkiten ja valitsimme niistä vain sellaisia aihealueita, jotka käsittelivät kasvatuskumppanuutta yleisesti. Englannin kielisillä hakusanoilla löytyi huomattavasti vähemmän lähteitä. Näitäkin lähteitä käsitelimme kriittisesti, sillä halusimme käyttää vain Suomen varhaiskasvatukseen ja kasvatuskumppanuuteen liittyviä lähteitä. Tiedonhakua varhaiskasvatuksesta vaikeutti hieman myös se, että Opetushallitus on julkaissut vuoden 2016 lopulla uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Lähde on niin tuore, ettei sitä ole vielä muissa lähteissämme käytetty. Halusimme kuitenkin käyttää tätä uudempaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteita, jossa on kuitenkin vanhaan perusteisiin verrattuna uutta tietoa. Sen takia varhaiskasvatuksen teoriaosioon oli vaikea löytää lähteitä.

3 VARHAISKASVATUS

3.1 Varhaiskasvatuksen toteutuminen

Varhaiskasvatuslaki säättää lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lain mukaan kokonaisuutta, jonka muodostavat lapsen kasvatus, opetus ja hoito. Tämän kokonaisuuden tulee olla suunnitelmallista ja tavoitteellista, ja siinä tulee painottua erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatusta voidaan järjestää päiväkodissa, perhepäivähoidossa tai muussa siihen varatussa paikassa. (Varhaiskasvatuslaki 36/1973, 1§.)

Kunnalla on velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta sellaisin toimintamuodoin ja niin laajasti kuin kunnassa on tarvetta. Kunta tai kuntayhtymä voi hankkia julkiselta tai yksityiseltä palvelun tuottajalta varhaiskasvatuspalveluita tai järjestää varhaiskasvatuksen itse. Kun kunta tai kuntayhtymä hankkii varhaiskasvatuspalvelut muilta palvelujen tuottajilta, tulee varmistua siitä, että palvelut vastaavat kunnalliselta toiminnalta edellytettyä tasoa. Varhaiskasvatuksen järjestäjän velvollisuus on vastata hankkimiansa palvelujen järjestämisestä varhaiskasvatusta koskevien säädösten sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaisesti. (Opetushallitus 2016, 14.) Lasten päivähoito on osa peruspalveluita. Se rahoitetaan pääsääntöisesti yhteiskunnan varoista. Yhteiskunnan tehtävänä on taata hyvää ja laadullista päivähoitoa sekä varmistaa sen saatavuus. Kaikilla lapsilla tulee olla mahdollisuus osallistua palveluihin riippumatta siitä, mikä on perheen yhteiskunnallinen asema tai perheen asuinpaikka. (Järvinen, Laine & Hellman-Suominen 2009, 98.)

Velvoitteet, jotka ohjaavat varhaiskasvatuksen järjestämistä, perustuvat Suomen perustuslakiin, varhaiskasvatuslakiin ja päivähoidosta annettuun asetukseen sekä lisäksi Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Myös muusta lainsäädännöstä sekä kansainvälisistä sopimuksista tulevat velvoitteet on otettava huomioon varhaiskasvatuksen järjestämisessä. Näitä ovat muun muassa tasa-arvolaki, yhdenvertaisuuslaki ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus. (Opetushallitus 2016, 14–15.) Suomalaisen

varhaiskasvatuksen keskeisimmät periaatteet sekä painopisteet kehittämisessä on koottu valtakunnallisiin varhaiskasvatuksen linjauksiin. Näitä ovat muun muassa lapsen oikeus varhaiskasvatukseen, vanhempien ensisijainen kasvatusoikeus ja -vastuu, päivähoito eri muotoineen keskeisimpänä yhteiskunnallisena varhaiskasvatuksen toimintaympäristönä ja varhaiskasvatus lapsen kasvua ja oppimista tukevana sekä hoivaa antavana prosessina. (Järvinen ym. 2009, 116.)

Varhaiskasvatukselle on määritelty seitsemän eri kasvatustavoitetta päivähoitolaissa: fyysinen tavoite, sosiaalinen tavoite, emotionaalinen tavoite, älyllinen tavoite, esteettinen tavoite, eettinen tavoite ja uskonnollinen tavoite. Niistä jokaiseen kuuluu omia osatavoitteita, jotka kertovat mihin kasvatuksella pyritään. Edellä olevat tavoitteet ovat syntyneet yhteistyössä vanhempien ja erilaisten lapsitutkimusten kanssa. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan myös kasvatusmenetelmiä, joita varhaiskasvatussuunnitelmissa kutsutaan toiminta-alueiksi. Niistä yleisimpiä ovat leikki, perushoito, opetus ja työ. (Järvinen ym. 2009, 128-129.)

Perimän, kypsymisen, oppimisen ja oman aktiivisuuden lisäksi lapsen kasvuun ja kehitykseen vaikuttaa ympäristö. Varhaiskasvatuksessa ammattilainen osaa yhdistää fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön kokonaisuudeksi, jossa lapsen on hyvä olla sekä kehittyä ja kasvaa yhteisön jäseneksi omana persoonanaan. (Järvinen ym. 2009, 143.) Hujala, Puroila, Parrila & Nivala (2007, 94-95.) kertovat ympäristön tärkeydestä oppimisen kannalta. Heidän mukaansa hyvän oppimisympäristön tulee vastata lasten kehityksellistä tasoa ja samalla antaa myös haasteita, jotta kehitys menee eteenpäin. Ympäristön tulee olla lasten mielenkiintoa herättävä, jotta he innostuvat tutkimaan uusia asioita ja ratkaisemaan erilaisia ongelmia. Lisäksi hyvä oppimisympäristö rikastuttaa lasten mielikuvitusta ja tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiseen pohdintaan.

3.2 Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Varhaiskasvatussuunnitelma on kokonaisuus, joka koostuu kolmesta eritasosta: valtakunnallisesta varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, paikallisista sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmista.

Varhaiskasvatustlain perusteella Opetushallitus on antanut valtakunnallisen määräyksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteista. Määräyksen mukaan laaditaan paikalliset ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmat sekä toteutetaan varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatustlaki, jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteista, ohjaa varhaiskasvatussuunnitelman laatimista. Valtakunnallisen ohjauksen tavoitteena on luoda varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten kokonaisvaltaiselle kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle yhdenvertaiset edellytykset. Myös perusopetuslain säätelemä esiopetus on osa varhaiskasvatusta. (Opetushallitus 2016, 8.) Arvopohjana valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on lapsen oikeuksien sopimus, jonka tarkoituksena on edistää ja turvata lapsen hyvinvointia. Sopimus turvaa lapsen oikeuksia sekä mahdollistaa yksilöllisten kykyjen ja valmiuksien kehittämisen. Tavoitteena varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa on koko maan varhaiskasvatuksen yhdenvertaisen toteutumisen edistäminen sekä ohjata sen sisällöllistä kehittymistä ja olla luomassa varhaiskasvatuksen laadun kehittymiselle edellytyksiä. Lisäksi tavoitteena on lisätä vanhempien osallisuutta varhaiskasvatustpalveluissa ja henkilöstön ammatillista tietoisuutta. (Kaskela & Kronqvist 2007, 10.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on tukea ja ohjata varhaiskasvatuksen toteutumista, järjestämistä ja kehittämistä sekä edistää yhdenvertaisen ja laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumista koko maassa. Varhaiskasvatuksesta puhuttaessa tarkoitetaan kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, joka on tavoitteellista ja suunnitelmallista ja jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen toteuttamisen keskeisistä sisällöistä ja tavoitteista, lasten huoltajien ja varhaiskasvatuksen järjestäjän välisestä yhteistyöstä, monialaisesta yhteistyöstä sekä lapsen

varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä määrätään varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. (Opetushallitus 2016, 8.) Kasvattajien pedagogisen työn ja ammatillisuuden ohjaaminen ja kehittäminen ovat ennen kaikkea tavoitteena varhaiskasvatussuunnitelmassa. Varhaiskasvatussuunnitelman keskeisenä teemana eivät ole lapsen arviointiin liittyvät kysymykset eikä sen tule kertoa pelkästään lapseen kohdistetusta tuen tarpeesta. Varhaiskasvatussuunnitelman tulee kertoa lapsesta itsestään ja tämän kehityksestä. (Kaskela & Kronqvist 2007, 13-14.)

3.3 Varhaiskasvatussuunnitelma

Paikallisella tasolla tehdyt varhaiskasvatussuunnitelmat tulkitsevat valtakunnallisen ohjeistuksen käsitteitä ja tavoitteita, joista muodostuvat paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien dokumenttien sisältö (Alasuutari 2010, 177). Laatimisvelvoite koskee lisäksi muuta varhaiskasvatusta, jota kunta on hankkinut, sekä kunnan valvomaa yksityistä lasten päiväkotitoimintaa tai yksityistä perhepäivähoitoa. Paikallisia varhaiskasvatussuunnitelmia tulee arvioida ja kehittää, ja ne ovat velvoittavia. Paikalliset erityispiirteet, lasten tarpeet ja mahdolliset pedagogiset painotukset tulee muun muassa ottaa huomioon laadittaessa paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa. (Opetushallitus 2016, 9.) Mahkosen (2016, 145) mukaan paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa tulee ottaa huomioon vaatimukset ja erityispiirteet, jotka paikallinen toimintaympäristö asettaa varhaiskasvatuksen järjestämisessä. Palvelujen toimintamodoissa, tuottamistavassa tai päivähoitoon osallistuvien lasten määrässä voi olla huomattaviakin eroja eri puolella Suomea.

Jokaiselle päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma. Näin taataan lapselle varhaiskasvatusturva oikeus saada tavoitteellista ja suunnitelmallista opetusta, kasvatusta ja hoitoa. Lähtökohtana suunnitelmassa tulee olla lapsen etu ja tarpeet. Tavoitteet, joita suunnitelmaan kirjataan, asetetaan pedagogiselle

toiminnalle. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilöstön ja vanhempien kanssa. Lisäksi selvitetään lapset mielipide sekä toiveet ja huomioidaan ne suunnitelmassa. Lastentarhanopettajan pätevyyden omaava henkilö vastaa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadinnasta sekä toteutumisen arvioinnista päiväkodeissa. (Opetushallitus 2016, 10.) Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma toimii lapsen kehityksen ja oppimisen tukemisessa keskeisenä arjen työvälineenä. Niiden avulla henkilökunta muodostaa pohjaa lapsiryhmän toiminnan suunnittelulle. (Mahkonen 2016, 139.)

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on dokumentti, johon kirjataan lapsen hyvinvointia, oppimista ja kehitystä tukevat toimenpiteet ja tavoitteet (Opetushallitus 2016, 10). Tämä dokumentti myös auttaa työntekijää ja vanhempaa käymään varhaiskasvatuskeskustelua (Alasuutari 2010, 177). Suunnitelmaa laadittaessa kuvataan, millainen on lapsen osaaminen, mitkä ovat lapsen vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet sekä millaisia yksilöllisiä tarpeita lapsella on. Lisäksi huomioidaan lapsen kulttuurinen, kielellinen ja katsomuksellinen tausta. Suunnitelmassa tulee myös olla kirjattuna lapsen mahdollisesti tarvitsema tuki sekä mahdollinen lääkehoitosuunnitelma. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tulee tarkistaa vähintään kerran vuodessa, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteutumista. Se on kuitenkin tarkistettava aina silloin, kun on jokin lapsen tarpeista johtuva syy. (Opetushallitus 2016, 10–11.)

4 KASVATUSKUMPPANUUS

4.1 Kasvatus ja kumppanuus

Kasvatus voidaan määritellä henkilöiden väliseksi vuorovaikutukseksi.

Vuorovaikutuksella on monia eri tasoja, joista ovat muun muassa ammattilaisen ja lapsen sekä ammattilaisen ja vanhempien. (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-Puttonen 2006, 7.)

Varhaiskasvatuksessa kasvatus rakentuu ammattilaisten ja vanhempien väliseen vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön (Nummenmaa 2006, 23).

Kasvatus on myös kulttuuriin sidonnainen ilmiö, joka voidaan ymmärtää eri tavalla eri kulttuureissa ja sukupolvissa (Karila ym. 2006, 8).

Varhaiskasvatuksen kasvatuskulttuuri voidaan jakaa näkyvään ja näkymättömään tasoon. Näkyvällä tasolla kasvatus ilmenee esimerkiksi vuorovaikutuksessa ja tilankäytössä. Näkymättömällä tasolla taas kasvatus näkyy uskomuksina ja olettamuksina muun muassa lapsuudesta, kasvatuksesta, kehityksestä, oppimisesta ja yhteistyöstä. Kasvatukseen liittyvät suuresti arvot, jotka luovat perustan kasvatukselle. Arvot ohjaavat yksilön toimintaa ja valintoja sekä ovat varsin pysyviä. Arvojen avulla voidaan määritellä millaista kasvatuksen tulisi olla. (Nummenmaa 2006, 23-24.)

Kumppanuuden määrittely taas ei ole aina aivan yksiselitteistä, sillä kumppanuudella on monenlaisia eri määritelmiä. Esimerkiksi Crozier on määritellyt kumppanuuden olevan ihmisten välinen suhde, jossa on kontrolli ja valta on jakautunut tasavertaisesti. Pugh'n mielestä taas kumppanuus on toimiva vuorovaikutussuhde, jossa on yhteisiä tavoitteita, neuvottelua ja molemminpuolinen kunnioitus. Symeou taas kuvailee kumppanuuden toteutuvan silloin kun vanhempien ja ammattilaisten välinen suhde on saavuttanut osallistumisen tason. (Lehtolainen 2008, 92-93.) Hujalan, Puroilan, Parrila-Haapakosken ja Nivalan (1998) määritelmä on kuitenkin suomalaisessa varhaiskasvatuksessa ollut pitkään muun muassa opetuksessa käytetty määritelmä. He määrittivät kumppanuuden tasa-arvoiseksi ja henkilökohtaiseksi vuorovaikutukseksi, jossa vanhempi

on oman lapsensa asiantuntija. (Tiilikka 2010, 66.) Kun ajatellaan kumppanuutta kasvatuksessa, painotetaan sillä vanhempien osallisuutta ja osallistumista lapsensa kasvatuksessa entisaikoja enemmän (Lämsä 2013, 51). Pääajatuksena kumppanuudessa on, että sekä vanhemmilla että ammattilaisilla on tärkeää tietoa lapsesta. Olennaista on, että molemmat osapuolet kunnioittavat toisiaan sekä työskentelevät yhdessä lapsen kasvatuksessa. (Karila 2006, 92.)

4.2 Kasvatuskumppanuuden määritelmä

Kasvatuskumppanuus on vielä varsin uusi käsite, joka on noussut yleiseen käyttöön vasta 2000-luvun alussa. Tätä ennen käytössä olivat väljemmät termit kasvatusyhteistyö ja kasvatuksellinen kumppanuus. (Rimpelä 2013, 31.) Ennen näitä käsitettä, päiväkodin ja perheen välistä yhteistyötä on kutsuttu myös muun muassa vanhempienvalistukseksi, vanhempienkasvatukseksi, perhelähtöisyydeksi ja asiantuntijalähtöisyydeksi (Kekkonen 2012a, 4). Vaikka kasvatuskumppanuuden tilalla on aikaisemmin käytetty kasvatusyhteistyön käsitettä, ei niitä pidä mieltää samanlaisiksi asioiksi, sillä kasvatuskumppanuus on kasvatusyhteistyötä laajempi käsite. Kasvatusyhteistyössä ollaan ongelmakeskeisiä, ja sitä hallitsee yksipuolinen asiantuntijuus. Kasvatuskumppanuudessa taas asiantuntijuus on jaettu perheen ja ammattilaisten kesken sekä siinä pyritään olemaan ratkaisukeskeisiä. Kun kasvatuskumppanuudessa ollaan vuoropuhelussa ja dialogissa perheen ja ammattilaisten välillä sekä toimitaan yhdessä, kasvatusyhteistyössä toiminta tapahtuu rinnakkain ja vuoropuhelun sijaan ammattilaiset tiedottavat asiat vanhemmille. (Lämsä 2013, 51.)

Kasvatuskumppanuuden päätarkoituksena on tukea lapsia ja nuoria tasapainoisessa ja terveessä kasvussa ja kehityksessä (Lämsä 2013, 63). Kasvatuskumppanuuden tuleekin keskittyä lapsen edun ja tarpeiden toteutumiseen. Sen tulee myös varmistaa, että lapsi kokee tulleen nähdyksi ja ymmärretyksi. Tämän kokemuksen kannalta muun muassa lapsen tarpeiden, kokemusten ja toiminnan havainnointi on tärkeää.

(Kaskela & Kekkonen 2006, 17.) Kasvatuskumppanuudessa tuetaan myös vanhempia lapsensa kasvatuksessa ja ammattilaisia heidän omassa kasvatustyössään. Lisäksi pyritään myös tukemaan perhettä sekä muita lapsen kanssa toiminnassa olevia tahoa niiden omissa kasvatustehtävissä. (Lämsä 2013, 63.) Kasvatuskumppanuudessa siis luodaan yhteistyöllä lapselle turvallinen ja kasvua tukeva ympäristö, jonka muotoutumista vanhemmilla on mahdollista olla ohjaamassa (Rimpelä 2013, 32).

Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja työntekijöiden tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessien tukemiseksi (Kekkonen 2012b, 42). Ammattilainen ei voi yksinään päättää asioita ja tiedottaa niistä sitten perheelle. Ammattilaisen tulee pyrkiä tunnistamaan lapsen yksilölliset tarpeet, joiden perusteella hän luo perheen kanssa yhteiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet, joilla tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä. (Lämsä 2013, 56.)

Kasvatuskumppanuudessa lasten ensisijainen kasvatust vastuu on lasten vanhemmilla, ja työntekijöillä taas on koulutuksen antama ammatillinen osaaminen ja tieto. Pyrkimyksenä on yhdistää sekä vanhempien asiantuntemus ja tieto lapsesta että kasvattajan asiantuntemus ja kokemukset. Kumppanuussuhteen synnystä ja kehittymisestä vastaa henkilöstö. (Kekkonen 2012b, 42–43.) Kun ammattilaisten ja vanhempien asiantuntijuus ovat vuorovaikutuksessa toistensa kanssa, on kasvatuskumppanuudella mahdollisuus syventyä (Kaskela & Kekkonen 2006, 17). Haastavaksi kasvatuskumppanuus käy silloin, jos syystä tai toisesta vanhemmat eivät tue riittävästi lapsensa kasvua ja kehitystä. Tällöin muiden kasvatuskumppaneiden on otettava enemmän vastuuta lapsen tukemisessa. Jos kasvatuskumppanuus ei toimi, on vaarana, että lapsi jää välitilaan ilman aitoa tukea. (Rimpelä 2013, 32.)

4.3 Perheen ja päiväkodin eroavaisuudet kasvatuskumppanuudessa

Ammattilaisen vastuulla on omien havaintojensa ja kokemuksiensa esittäminen perheelle asiallisesti ja perhettä kunnioittaen. Lisäksi ammattilaisen tulee ymmärtää, että vanhemman havainnot ja kokemukset voivat olla erilaiset kuin ammattilaisen ja ne perustuvat vanhemman ja lapsen ainutlaatuihin suhteeseen. Vaikka vanhempien ja ammattilaisten havainnot poikkeaisivat toisistaan, ei se tarkoita, että toisen havainto olisi välttämättä väärä, sillä lapset käyttäytyvät eri lailla erilaisissa tilanteissa. Ammattilaisen tuleekin varmistaa, että myös vanhempien havainnot ja kokemukset tulevat kuulluksi ja ne otetaan huomioon ratkaisuehdotuksia tehdessä. (Lämsä 2013, 58.) Kasvatuskumppanuus vaatii lisäksi kykyä asettua toisen asemaan ja kykyä tulla toisten kanssa toimeen, jotka käynnistyvät ihmisten ollessa vuorovaikutuksessa keskenään (Andonov 2007, 62).

Kasvatuskumppanuuden kannalta on hyvä tunnistaa kodin ja päiväkodin erot, sillä niillä ei ole samaa merkitystä lapsen elämässä. Koti on perheen elämän niin sanottu "keskipiste", jonka ympärille elämä rakentuu. Päiväkotitaas on instituutio, jolla on erilaisia tavoitteita ja tehtäviä, kuten esimerkiksi vanhempien töissä käymisen mahdollistaminen. (Korhonen 2006, 67.) Ollessaan vuorovaikutuksessa vanhempien ja perheen kanssa ammattilaisen on tärkeää olla tietoinen eri kehitysyhteisöistä, jotka ovat lapsen elämässä mukana (Kekkonen 2012a, 17). Merkittävin lapsen kehitysyhteisö on lapsen oma perhe. Muita kehitysyhteisöjä ovat muun muassa päivähoito, koulu, asuinalue, harrastukset ja media. (Lämsä 2015, 29.) Näistä yhteisöistä koulu ja päiväkotitaas ovat virallisia kehitysyhteisöjä ja muut ovat epävirallisia (Kekkonen 2012a, 17). Kehitysyhteisö käsitteessä on tärkeää se, että lasta ei nähdä asiakkaana kodin ulkopuolisissa kehitysyhteisöissä, vaan yhteisön jäsenenä. Lisäksi pitää osata erottaa mikä on palvelu ja mikä on kehitysyhteisö. Esimerkiksi koulu on kehitysyhteisö, mutta neuvola ei ole, koska palvelu keskittyy asiakuuteen ja tukemiseen, kun taas kehitysyhteisöt keskittyvät yhteisöllisyyteen ja osallisuuteen. (Lämsä 2013, 29.)

5 KASVATUSKUMPPANUUDEN RAKENTUMINEN

5.1 Aloituskeskustelu ja päivähoidon aloitus

Kasvatuskumppanuus alkaa rakentua tutustumiskäynnistä, joka voidaan käydä esimerkiksi perheen kotona tai päiväkodissa. Tutustumiskäynti tehdään yleensä ennen kuin lapsi aloittaa päiväkodissa, mutta se voidaan myös tehdä päiväkodista tai ryhmästä toiseen siirtyessä. Paikalla tutustumiskäynnillä tulee olla lapsi, molemmat vanhemmat tai ainakin toinen sekä lapsen tuleva ohjaaja tai joku ryhmän aikuisista. Lisäksi paikalla voi olla myös toinen ammattilainen, päiväkodin johtaja, lapsen sisarukset tai muu lapselle tärkeä ihminen. Tärkeää on, että ammattilainen kohtaa lapsen, jolloin lapsen siirtyminen päivähoitoon toivon mukaan helpottuisi (Kaskela & Kekkonen 2006, 41-42.) Ennen aloituskeskustelua vanhemmille voidaan lähettää kysymyksiä ennakoon, jolloin vanhempi näkee, minkälaisia asioita aloituskeskustelussa voidaan käsitellä (Lappalainen 2013, 11). Tutustumiskäynnin aikana käydään keskustelua siitä, millaisia odotuksia perheellä on lapsen aloittamiseen päiväkodissa. Tarkoituksena on, että vanhemmat saavat heti alussa kertoa omista peloistaan ja toiveistaan ammattilaisille. Ammattilainen voi myös antaa vanhemmille neuvoja, kuinka valmistella lapsen siirtymistä päiväkotiin. Ammattilaisen kannalta tutustumiskäynti tarkoittaa mahdollisuutta aloittaa lapsen havainnointi jo ennen päivähoidossa aloittamista. Tutustumiskäynnillä tehty havainnointi auttaa ammattilaista tukemaan lasta päivähoidon alettua. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41–42.)

Kasvatuskumppanuuden rakentuminen jatkuu lapsen aloittaessa päiväkodissa (Kaskela & Kekkonen 2006, 43). Päiväkodissa aloittaminen suuri hetki lapsen elämässä, sillä hänen ympäristönsä ja ihmissuhteensa laajenevat nopeasti. Lapset reagoivat päivähoidon aloitukseen ja eroon vanhemmista hyvin eri tavoin, toisille ero on helpompi kuin toisille. Päivähoidon aloitus ja ero ovat vaikea hetki myös vanhemmille, joten voidaan todeta päivähoidon aloituksen olevan suuri ja mahdollisesti raskas hetki koko perheen elämässä. (Lappalainen 2013, 24.) Koska päivähoidon

aloittaminen on usein perheelle vaikeaa, työntekijän on oltava tässä perheen tukena. Joskus päivähoidon aloitus voidaan aloittaa niin, että vanhempi on lapsen mukana päiväkodissa, jolloin siirtyminen tapahtuu vaiheittain ja lapsi kokee jatkuvuuden tunnetta. (Kaskela & Kekkonen 2006, 43.) Toinen tapa päivähoidon aloitukselle on se, että vanhempi suunnittelee mahdollisuuksiensa mukaan työaikansa niin, että lapselle ei tulisi alkuun pitkiä hoitopäiviä (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2017).

5.2 Päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut

Päivittäisellä kohtaamisella tarkoitetaan niitä hetkiä päivässä, jolloin työntekijä ja vanhempi kohtaavat, eli kun vanhempi tuo lapsen päiväkotiin ja hakee myöhemmin kotiin. Näissä hetkissä ei aina tarvitse puhua suurista tai vaikeista asioista, vaan kyseleminen sekä vanhemmalta että lapselta on myös tärkeää, sillä siitä välittyy aito kiinnostus lapsen ja perheen asioihin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 44–45.)

Kasvatuskumppanuuden kannalta on tärkeää, että päivittäin käytäviä keskusteluja tapahtuu jokaisessa lapsen ikävaiheessa. On todettu, että alle kolmevuotiaiden lasten ryhmissä päivittäiset keskustelut ovat juurtuneet paremmin kuin yli kolmevuotiaiden ryhmiin. Keskusteluja on kuitenkin hyvä käydä isompienkin lasten ryhmässä säännöllisesti, sillä jos päivittäisiä keskusteluja ei käydä ja keskusteluja tapahtuu ainoastaan ongelmatilanteissa, kasvatuskumppanuus saa helposti huonon ilmapiirin. (Karila 2006, 103.) Kaukoluodon (2010) tutkimuksen tulosten mukaan vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden väliset keskustelut lisäävät vuorovaikutusta sekä kasvattaa työntekijän omaa osaamista, sillä keskustelun kautta työntekijä saa monipuolista sekä yksilöllistä tietoa lapsesta ja näin lapsen ymmärtäminen kasvaa.

Päivittäiset kohtaamiset ja keskustelut päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien välillä kasvattavat luottamusta ja syventävät kasvatuskumppanuuden suhdetta (Kaskela & Kronqvist 2007, 23).

Ammattilaisten ja vanhempien välinen vuoropuhelu myös tuo osapuolille tietoa siitä ajasta, mitä eivät itse ole näkemässä (Kaskela & Kekkonen 2006, 21). Näin

vanhemmat saavat tietoa päiväkodin arjesta, ja sen avulla he pystyvät yhdistämään lapsen kokemukset ja kotona tapahtuvan leikin sekä toiminnan toisiinsa. Tätä kautta lapselle rakentuu kahdesta erillisestä ympäristöstä yksi yhtenäinen kasvu ympäristö. (Karila 2006, 102.)

Erityisesti tarinat, joissa lapsi on keskiössä, synnyttävät vanhempien luottamusta päivähoitoon. Vanhemmat haluavat kuulla, miten päiväkodissa juuri heidän lapsensa on nähty päivän aikana. (Kaskela & Kronqvist 2007, 23.)

6 VUOROVAIKUTUKSEN PERIAATTEET KASVATUSKUMPPANUUDESSA

6.1 Kuunteleminen

Kasvatuskumppanuudessa ja vuorovaikutuksessa kuunteleminen on yksi tärkeimmistä asioista. Kuuntelemalla saamme selville toisen ihmisen ajatuksia ja mielipiteitä. Onnistuessaan kuuntelu välittyy läsnäolona, kiinnostuksena, rehellisyytenä sekä empatiana. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.) Olemalla aidosti läsnä, kuuntelemalla, antamalla tilaa puhujalle ja esittämällä omat mielipiteensä tahdikkaasti, viestitään toisen hyväksymisestä (Nummenmaa & Karila 2011, 43). Kuuntelemisen onnistumiseksi kuuntelijan tulee luoda siis turvallinen positiivinen ympäristö. Tällöin kuuntelija viestii, että hän kuunnella toista. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

Kuunteleminen lähtee henkilöstä itsestään ja siinä on tärkeää havainnoida ja kuunnella itseään. Kuunteleminen voi olla vaikeaa erityisesti silloin kun on kuunneltava samaan aikaan itseään ja muita. Sen takia kuunteleminen vaatii lujaa henkistä otetta. Aktiivinen kuuntelija ei jää pelkästään kuuntelijan rooliin, vaan pyrkii auttamaan puhujaa kyselemällä, jolloin puhujalla on mahdollisuus kehittää ja pohdiskella ajatuksiaan. Kuuntelua vaikeuttaa, jos toisella osapuolella on vahvat mielipiteet tai ennako-oletus asiasta tai toisesta osapuolesta (Nummenmaa & Karila 2011, 49-50). Kuunteleminen ei siis ole riskivapaata ja se vaatii erilaisten tunteiden sietämistä, sillä kuunneltava asia voi aiheuttaa kuuntelijassa myös negatiivisia tunteita. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32.)

6.2 Kunnioitus ja luottamus

Kunnioitus tarkoittaa toisen hyväksymistä sellaisena kuin on. Kunnioittaminen ilmenee avoimuutena ja myönteisyytenä ja sen puute näkyy toisen mitätöimisenä ja ajatusten huomiotta jättämisenä. Kunnioittavan suhteen luominen ei ole aina helppoa, sillä erilaisuuden kohtaaminen voi olla haastavaa, koska ihminen hyväksyy helpommin oman ajatustapansa ja toimintatapansa kaltaisia asioita. (Kaskela &

Kekkonen 2006, 34.) Kunnioituksessa sekä vanhemman että työntekijän rooli nähdään korvaamattomana lapsen kannalta (Ijäs 2013, 214).

Kunnioittamalla toista, voidaan mahdollistaa todellisen kasvatuskumppanuuden syntyminen. Kasvatuskumppanuudessa puhutaan rehellisesti sekä avoimesti näyttäen näin kunnioitusta toiselle osapuolelle. (Kaskela & Kekkonen 2006, 34.) Kunnioitukseen liittyy myös suuresti toisen ihmisen rajojen huomioimista eli emme mene liian lähelle toista. Lisäksi kunnioittavassa asennoitumisessa voidaan ajatella, että opimme toiselta ihmiseltä. (Nummenmaa & Karila 2011, 43.)

Luottamus taas on elinehtona, jotta kasvatuskumppanuussuhde voi muodostua toimivaksi (Ijäs 2013, 213). Luottamuksen on mahdollista syntyä, kun kuuleminen ja kunnioitus toimivat. Luottamus ei kuitenkaan synny hetkessä, vaan se tarvitsee aikaa, keskusteluja ja kohtaamista. Sen syntyyn vaikuttaa myös ihmisten kokemukset aikaisemmissa tilanteissa eikä luottamus synny kaikilla yhtä nopeasti. Luottamus ei rakennu pelkästään vanhempien ja ammattilaisten välille, vaan myös ammattilaisten ja lapsen välille. Vanhemmille on tärkeää nähdä, että myös heidän lapsensa luottaa päiväkodin ammattilaisiin. (Kaskela & Kekkonen 2006, 36.) Luottamuksen syntymiseen vaaditaan aktiivisia ja pitkäaikaisia keskusteluja sekä kohtaamisia (Karhuniemi 2013a, 72). Kun ammattilaisten ja vanhempien välillä vallitsee kunnollinen luottamus ja kunnioitus, on keskusteluissa helpompi ottaa puheeksi vaikeampiakin asioita. Luottamus on myös tärkeää mahdollisten ristiriitojen takia, jos vanhempien ja ammattilaisten näkemykset eroavat toisistaan. (Kaskela & Kekkonen 2006, 21.) Lisäksi keskinäisen luottamuksen kautta työntekijä ja vanhempi pääsevät vahvistamaan omaa rooliaan kasvattajana (Ijäs 2013, 213).

6.3 Dialogi

Dialogi ei ole sama asia kuin keskustelu tai väittely, vaan se on pyrkimystä yhteisen ymmärryksen rakentumiseen ja taitoa edesauttaa vuorovaikutuksen kulkua siihen suuntaan. Sen yksin tärkeä elementti on vastavuoroisuus, eli jokainen osapuolista pääsee omalta osaltaan luomaan tilannetta ja vaikuttamaan yhteisiin askeliin. Parhaimmillaan dialogissa molemmat osapuolet oppivat ja voivat muuttaa mielipiteitään tai asenteitaan. Dialogisuus vaatii syntyäkseen luottamuksellisen suhteen. (Mönkkönen 2007, 86-89.) Dialogissa osapuolet tuovat oman näkemyksensä, mielipiteensä, arvonsa ja uskomuksensa keskusteluun. Tämän takia on tärkeää, että osapuolet tiedostavat ja hyväksyvät, että toisella osapuolella voi olla eri näkemys asiaan kuin itsellä. Tarkoituksena dialogissa ei ole siis todistaa toisen mielipidettä oikeaksi tai vääräksi. (Nummenmaa & Karila 2011, 47-48.) Dialogin voidaan nähdä onnistuneen silloin, kun molemmat osallistujat voivat puolustaa omaa mielipidettään ja näkemystään ilman tuntemusta, että joutuvat puolustamaan itseään (Lehtolainen 2008, 371).

Dialogi ei onnistu kunnolla, jos ei olla oikeasti kiinnostuttu toisen asiasta. Kiinnostusta voidaan osoittaa muuan muassa olemalla läsnä, kuuntelemalla tarkasti ja keskittymällä puhuttavaan asiaan eli ei esimerkiksi vastata puhelimeen tai keskeytetä puhujaa. (Nummenmaa & Karila 2011, 43.) Dialogiin tarvitaan myös kuuntelemista, koska ilman kuuntelua ei voi syntyä keskustelua. Dialogissa on tärkeää, että kaikkien keskustelun osapuolien mielipiteet ovat arvostettuja ja tärkeitä. Tämä pätee myös silloin, vaikka osapuolet olisivat eri mieltä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 38.) Dialogia helpottamaan voidaan käyttää vuorottelumekanismeja, jolloin yksi henkilö puhuu kerrallaan. Tällöin pyritään varmistamaan, että jokaisen mielipide tulee ilmaistuksi. (Nummenmaa & Karila 2011, 48.)

7 YHTEISTYÖN MUODOT KASVATUSKUMPPANUUDESSA

7.1 Varhaiskasvatuskeskustelut

Keskusteluissa on tärkeää olla positiivinen ja kannustava ilmapiiri, sillä kasvatuskeskustelut ovat hetkiä, jolloin kasvatuskumppanuudella on mahdollisuus vahvistua, mutta myös estyä, jos ilmapiiri ei ole oikea. Laadukkaan kasvatuksen kannalta on tärkeää, että keskustelut ovat johdonmukaisia ja toteutuvat tietyn ajan välein (Kaskela & Kekkonen 2006, 45-46). Päiväkodin työntekijä ja vanhemmat käyvät usein vasukeskustelua lapsen asioista kaksi kertaa vuodessa, joissa luodaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapselle. Ensimmäinen keskustelu käydään lukuvuoden alussa syksyllä ja toinen keskustelu käydään lukuvuoden lopussa keväällä. Jos on tarvetta, keskusteluja voidaan käydä enemmänkin pitkin lukuvuotta. Tarkoituksena on, että työntekijä ja vanhemmat luovat yhdessä tavoitteita lapsen kasvuksi ja sen tukemiselle sekä seuraavat ja arvioivat niitä. (Turunen 2013, 30-31.) Keskusteluissa tuodaan esille muun muassa mahdollisia huolia lapsesta ja asioita, joissa lasta pyritään tukemaan. Keskusteluissa voidaan myös palata aiemmin puhuttuihin asioihin, jolloin voidaan tarkastella, onko asiassa kehitytty vai tarvitseeko asiaa vielä kehittää. (Kaskela & Kekkonen 2006, 46.) Vasukeskusteluissa vanhemmille annetaan lisäksi mahdollisuus puhua avoimesti lapsestaan ja lapseen liittyvistä asioista (Nummenmaa & Karila 2011, 63).

Tutkija Ilkka Paananen on kuvaillut keskustelua näin: "Keskustelu on luonteva tapa kuulla vanhempia ja myös keino lisätä heidän vaikutusmahdollisuuksiaan. Keskustelut varmistavat myös sen, että kodin ja päivähoiton kasvatustehtävät yhdistyvät lapsen kasvuksi, kehityksi ja oppimista tukevaksi yhteiseksi työksi." Keskusteluilla pyritään luomaan yhteistyötä, joka on toimiva sekä tulevaisuuteen tähtäävää. (Kaukoluoto 2010, 59 & 65.) Keskustelu voidaan jakaa neljään eri kehykseen, pedagogiseen, keskustelutaitojen, psykologiseen ja dynamiikan kehykseen. Pedagogisella kehyksellä tarkoitetaan opetuksellisten ja

kasvatuksellisten asioiden tuomista keskusteluun. Keskustelutaitojen kehyksessä esille nousee omien mielipiteiden esittäminen ja muiden mielipiteiden vastaanottaminen. Ehtona keskustelutaidon kehyksessä on toisen kuunteleminen. Psykologisessa kehyksessä keskustelun osapuolet peilaavat omia tulkintojaan, kokemuksiaan ja syitään psykologisiin tulkintoihin. Tämän kehyksen avulla voidaan muun muassa käsitellä ristiriitatilanteita ja tunteiden merkitystä. Viimeisenä kehyksenä on välittämisen kehys, jossa näkyy lapsesta huolehtiminen. Näkökulmana on lapsen yksilölliset toiveet ja pulmat sekä perheen arvostus (Andonov 2007, 136-145).

7.2 Vanhempainillat ja vanhempaintoimikunta

Vanhempainilta on hyvä tapa päiväkodin työntekijöiden ja vanhempien yhteiseen keskusteluun ja asioista sopimiseen. Sen avulla vanhemmat myös saavat tietoa päiväkodin toiminnasta ja tapaavat muita vanhempia. Onnistunut vanhempainilta vaatii kolmea asiaa; ajoissa tehtyä tiedottamista, hyvää suunnittelua sekä vanhempien kanssa toimimisen taitoa. Vanhempainillalla on aina jokin tavoite, joka työntekijän on vanhempainiltaa suunniteltaessa hyvä pitää mielessä. Vanhempainillassa voidaan myös käsitellä ajankohtaisia asioita. (Suomen vanhempainliitto 2017) Ammattilaisen on hyvä suunnitella vanhempainilta etukäteen, jotta tiedetään etukäteen käsiteltävät asiat ja kuinka paljon aikaa on käytettävissä. Esimerkiksi tiedotteisiin, jotka voidaan hoitaa sähköisesti tai kirjallisesti ei kannata käyttää aikaa vanhempainillasta. Käsiteltävien aiheiden tulisi olla ajankohtaisia ja sisällöltään kompakteja. Kannattaa myös ennakoida ja lähettää kutsu vanhemmille hyvissä ajoin, jotta mahdollisimman moni pääsee paikalle. Kutsuun on hyvä merkitä alkamisajankohdan lisäksi myös loppumisaika. (Karhuniemi 2013b, 106-108.)

Vanhempaintoimikuntia on toiminut koulumaailmassa jo vuosia ja nyt vanhemmat ovat alkaneet perustaa ja toimia myös päiväkodin vanhempaintoimikunnissa (Lemmetti & Vasamaa 2010, 13).

Vanhempaintoimikunta on vanhempien järjestämää toimintaa, joka perustuu täysin vapaaehtoisuuteen. Sen tarkoituksena on toimia päiväkodin kaikkien lasten parhaaksi, ja se lähtee liikkeelle päiväkotiyhteisön tarpeesta. (Suomen vanhempainliitto 2017.)

Vanhempaintoimikunta järjestää tapahtumia päiväkodissa tai on päiväkodin järjestämissä tapahtumissa mukana keräten varoja päiväkodin käyttöön. Samalla he myös pyrkivät kehittämään päiväkodin ja perheiden välistä yhteistyötä. Vanhempaintoimikunta voi järjestää vanhemmille keskustelu- ja vertaistukiryhmiä, joiden avulla voidaan päästä paremmin perille vanhempien odotuksiin ja uskomuksiin päiväkodin toiminnasta. Vanhempaintoimikunta voi myös tutkiskella yhteistyön ja kumppanuuden menetelmiä, joita päiväkodissa on käytössä. (Lemmetti & Vasamaa 2010, 13 & 29.)

7.3 Kasvatuskumppanuuskoulutukset

Varhaiskasvatuksen työntekijöille voidaan järjestää koulutusta kasvatuskumppanuuteen liittyen. Kasvatuskumppanuuskoulutus pohjautuu Stakesin (sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus) tekemään kasvatuskumppanuus-hankkeeseen (Vilkman 2009, 5). Terveiden ja hyvinvoinninlaitos hallinnoi koulutuksien järjestämistä (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2017.) Koulutus voidaan jakaa kolmeen osaan; peruskurssiin, työmenetelmäohjaukseen ja kouluttajakoulutukseen (Vilkman 2009, 5). Koulutuksia järjestetään yhteistyössä muun muassa kuntien, osaamiskeskusten ja kehittämishankkeiden kanssa (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

Esimerkiksi kasvatuskumppanuuden peruskurssi kestää 8 päivää 2-4 kuukauden aikana, johon sisältyy 17 seminaaria eri aiheista. Seminaarien aiheina ovat muun muassa lapsen päivähoiton aloitus, vanhemman ja työntekijän välinen suhde sekä lapsen ja kasvattajan välinen vuorovaikutus. Kurssille otetaan 12 tai 15 osallistujaa ja ohjaajia on joko 2 tai 3 riippuen osallistuen määrästä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 51.) Tarkoituksena on, että osallistujat oppivat aiheesta kokemuksellisesti.

Jokaisen osallistujan omien kokemusten ja ammatillisuuden välinen keskustelu toimii koulutuksen kantavana ajatuksena. (Vilkman 2009, 6.) Koulutuksien tavoitteena on herätellä työntekijöitä pohtimaan omaa toimintaansa ja miten se vaikuttaa lapsen kasvun ja vanhempien tukemiseen, yhteistyön jatkumiseen sekä perheen osallistumiseen lapsen asioihin. Muita koulutuksen tavoitteita ovat muun muassa kunnioituksen ja tasa-arvoisuuden merkityksen ymmärtäminen, kasvatuskumppanuuden aloittamisen ja ylläpidon osaaminen ja kasvatuskumppanuuden keskeisten periaatteiden tunteminen. (Kaskela & Kekkonen 2006, 49.)

8 TUTKIMUSPROSESSI

8.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus pyrkii tutkimaan aihetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161). Tavoitteena siinä on tutkittavan asian ymmärtäminen, kuvailu sekä tulkitseminen. Tarkoitus on päästä syvälliseen ymmärtämiseen, kun taas määrällisessä tutkimuksessa pyritään yleistämään asiaa. (Kananen 2014, 18.) Juuri edellä mainituista syistä valitsimme laadullisen tutkimuksen tutkimusmenetelmäksemme. Halusimme tutkia kasvatuskumppanuutta kokonaistavaltaisesti ja ymmärtää sen merkityksen. Kokonaistavaltaisen tutkimisen avulla koimme myös saavuttavamme parhaiten opinnäytetyölle asettamamme tavoitteen. Pohdimme ensin kirjallisuuskatsauksen valintaa. Koimme kuitenkin, että sen kautta emme saa haluamaamme työntekijöiden näkökulmaa tarpeeksi näkyville. Määrällinen tutkimus taas edellyttää Kanasen (2015, 202) mukaan ilmiön tarkkaa tuntemusta, emmekä kokeneet tuntevamme kasvatuskumppanuutta riittävästi siihen.

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus lähtee liikkeelle tutkimusongelman määrittämisestä. Tämän jälkeen muodostetaan tutkimuskysymykset, joihin aineiston avulla hankitaan vastaukset. Laadullisen tutkimuksen avulla ymmärretään ilmiötä, eli sitä mistä ilmiössä on kyse. Yksinkertaisimmillaan laadullinen tutkimus voidaan toteuttaa siten, että kysytään ilmiöstä asianomaisilta. (Kananen 2010, 36-37.) Omassa opinnäytetyössämme meillä oli alun perin kaksi tutkimuskysymystä, mutta koimme kysymysten rajaavan liikaa opinnäytetyötä ja teemahaastattelun runkoa. Keskustelimme tästä ohjaajamme kanssa ja päädyimme hieman ennen teemahaastattelujamme vaihtamaan kysymykset yhteen tutkimustehtävään. Koimme tämän selkeyttävän opinnäytetyötämme sekä teemahaastatteluja.

8.2 Aineiston keruu

Haastattelu on yksi laadullisen tutkimuksen eniten käytetty menetelmä ja se vaatii aina yhteisen kielen haastattelijan ja haastateltavan välille. (Kananen 2014, 71.) Haastattelu on varsin joustava tutkimusmenetelmä ja sen takia se sopii erityyppisiin tutkimuksiin menetelmäksi. Haastattelu korostaa sitä, että haastateltava nähdään aktiivisena osallistujana tutkimuksessa. Haastateltavalle annetaan mahdollisuus tuoda vapaasti esille aiheeseen liittyviä asioita. (Hirsjärvi & Hurme 2006, 34-35.) Haastattelu onkin siinä mielessä erikoinen tutkimusmuoto, että siinä ollaan tutkittavan kanssa puhutussa vuorovaikutuksessa. Haastattelun suurimpana etuna on, että siinä voidaan tilanteen mukaan joustaa ja hankkia esimerkiksi lisää haastateltavia. Muita haastattelun etuja ovat, että sillä voidaan syventää ja selventää selville saatuja asioita aiheesta. Lisäksi haastattelija ei voi etukäteen tietää mitä haastateltava vastaa, jolloin vastaukset voivat tuoda aiheeseen lisää tietoa. (Hirsjärvi ym. 2009, 204–205.) Haastattelussa on myös haittapuolia, kuten esimerkiksi se, että haastattelu voi olla vaikea menetelmä, koska vastauksia ei voi mitenkään ennakoida. Tämän takia haastattelu vaatii sekä taitoa että kokemusta, joiden takia haastattelijan rooliin on hyvä kouluttautua. Haastattelu on lisäksi aikaa vievää, sillä haastattelujen sopiminen, itse haastattelut sekä haastattelujen litterointi, ovat varsin hitaita ja aikaa vieviä. (Hirsjärvi & Hurme 2006, 35.)

Haastattelu muodoksi valitsimme teemahaastattelun (Liite 1).

Teemahaastattelu on laadullisen tutkimuksen yleisin tiedonkeruumenetelmä. Se voidaan toteuttaa joko yksilö- tai ryhmähaastatteluna. Yksilöhaastattelussa haastatellaan nimensäkin mukaan vain yhtä henkilöä kerrallaan ja yksilöhaastattelut tuottavat tarkempaa ja luotettavampaa tietoa, kuin ryhmähaastattelut. (Kananen 2010, 53.) Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelu eli se on lähellä avointa haastattelua. Teemahaastattelu etenee etukäteen valittujen keskeisten teemojen sekä teemoihin liittyvien tarkentavien kysymysten varassa. Siinä korostetaan erityisesti ihmisten tulkintoja asioista sekä heidän antamiaan merkityksiä asioille ja miten nämä merkityksen syntyvät

vuorovaikutuksessa. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 75.) On hyvä muistaa, että haastattelulle tehdyt kysymykset ovat aivan jotain muuta kuin tutkimuksen tutkimuskysymykset (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 9).

Teemahaastattelu ei ole sidottu kumpaankaan, laadulliseen tai määrälliseen tutkimukseen. Lisäksi siinä ei ole väliä haastateltavien määrällä tai kuinka syvällisesti aihetta käsitellään. Pääajatuksena teemahaastattelussa on, että ihmisten näkemykset ja mielipiteet ovat tärkeitä. (Hirsjärvi & Hurme 2006, 47.) Valitsimme teemahaastattelun, koska emme halunneet valita liian strukturoitua haastattelumuotoa. Koimme teemahaastattelun sopivimmaksi, koska meistä se korostaa ihmisten tulkintoja ja mielipiteitä.

Haastatteluja varten olimme hakeneet tutkimusluvan Lahden kaupungilta, sillä haastattelut toteutettiin eräässä Lahden kaupungin päiväkodeista. Lisäksi olimme kysyneet päiväkodin johtajalta suostumusta haastatteluille. Haastateltavat valikoituivat niin, että päiväkodin johtaja kysyi työntekijöiltä, ketkä haluaisivat haastatteluun osallistua. Tämän jälkeen johtaja ilmoitti meille haastateltavien nimet ja sovimme haastatteluajat. Yksi alkuperäinen haastateltava joutui kuitenkin jäämään pois sairastumisen takia, mutta päiväkodin johtaja oli pyytänyt toista työntekijää tämän tilalle. Kaikkien haastattelujen alussa kerroimme haastateltaville aiheestamme, haastattelujen nimettömyydestä opinnäytetyössämme sekä tekemästämme työnjaosta haastattelutilanteessa. Olimme haastattelijoina jakaneet roolimme niin, että toinen oli päävastuullisena haastattelijana ja toinen vuorostaan teki havaintoja sekä tarvittaessa sai täydentää haastattelukysymyksiä. Haastattelut kestivät 24:stä minuutista 31:teen minuuttiin.

Haastattelimme neljää päiväkodin työntekijää, kahta lastentarhanopettajaa ja kahta lastenhoitajaa. Aluksi olimme ajatelleet haastattelevamme kuutta työntekijää, mutta koimme neljän haastateltavan olevan sopivampi määrä aikataulumme ja työmäärämme nähden. Haastatteluista kaksi pidettiin pienessä leikkihuoneessa ryhmän tiloissa ja toiset kaksi henkilökunnan taukokuoneen vieressä olevassa pienessä toimistokuoneessa. Kaikissa haastatteluissa tunnelma oli pääosin rento. Yhdessä haastattelussa

tunnelma oli alkuun hieman virallisempi kuin muissa ja yhdessä haastattelussa tunnelma oli jämäkämpi. Leikkihuoneessa pidetyissä haastatteluissa pienenä häiriötekijänä olivat viereisestä tilasta kuuluvien lasten äänet, mutta ne eivät tuntuneet häiritsevän haastateltavia juurikaan. Toinen haastattelutilanne piti keskeyttää hetkeksi, jotta työntekijä pääsi antamaan lääkkeitä niitä tarvitsevalle lapselle. Toimistohuoneessa pidetyissä haastatteluissa ainoat pienet häiriötekijät olivat viereisellä käytävällä kävelevät yksittäiset henkilökunnan jäsenet ja heidän askelistaan kuuluva töminä.

Päiväkodin ammattilaiset voidaan jakaa kolmeen yhteistyön osaamisen ryhmään. Ensimmäinen ryhmä on vahvojen yhteistyöosaajien ryhmä, jossa on 11-25 vuotta alalla toimineita ammattilaisia. Heille yhteistyö vanhempien kanssa on tuttua, he kokevat sen tärkeäksi ja kokevat osaavansa aiheen hyvin. Monet heistä kuitenkin kokevat, ettei yhteistyölle ole tarpeeksi aikaa ja työvälineet ovat heistä puutteellisia. Toinen ryhmä on perinteisten yhteistyöosaajien ryhmä, jossa yli 26 vuotta alalla toimineita ammattilaisia. Heillä yhteistyössä näkyy asiantuntijalähtöinen ja hieman etäinen ote. He kokevat, ettei heillä ole valmiuksia vastata yhteistyön vaativuuden kasvamisen tuomiin haasteisiin. Kolmantena ryhmänä on kriittisten yhteistyöosaajien ryhmä, jossa on alalla vasta lyhyen ajan työskennelleitä ammattilaisia. Heillä ei ole vielä suuresti työkokemusta eivätkä he arvosta yhteistyötä niin paljon kuin aikaisemmat ryhmät. (Kaukoluoto 2010, 63.) Kaikki haastateltavamme olivat olleet tässä päiväkodissa pitkään töissä, pisin työura oli yli 30 vuotta ja lyhyinkin oli yli 10 vuotta. Koimme kaikkien haastateltaviemme kuuluvan Kaukoluodon tutkimuksen yhteistyön osaamisen ensimmäiseen ryhmään, vaikka osa haastateltavista oli ollutkin yli 26 vuotta ammattilaisina. Uskomme myös, että haastateltavien pitkien työurien johdosta, heillä on paljon tietoa ja kokemusta siitä, miten kasvatuskumppanuus toteutuu tässä päiväkodissa.

8.3 Aineiston analyysi

Laadullisen aineiston analyysin prosessi jaetaan kolmeen osaan: aineiston pelkistäminen, aineiston ryhmittely ja teoreettisten käsitteiden luominen. Pelkistämisvaiheessa auki kirjoitetusta haastatteluaineistosta karsitaan kaikki epäolennainen pois. Pelkistämistä ohjaa tutkimustehtävä, eli aineistosta poimitaan tutkimustehtävälle olennaiset ilmaukset. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108-109.) Ryhmittelyssä tarkoituksena on käydä aineistoa läpi järjestelmällisesti pitäen mielessä tutkimusongelma sekä keskeiset käsitteet ja lähtökohdat (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 18). Aineiston ryhmittelyssä aineistosta poimitut alkuperäisilmaukset käydään tarkasti läpi ja samaa asiaa tarkoittavat ilmaukset ryhmitellään ja yhdistetään omaksi luokakseen. Näitä luokkia kutsutaan alaluokiksi ja niistä edelleen ryhmittyviä luokkia yläluokiksi. Yläluokkia voidaan myös yhdistellä, jolloin niistä muodostuu pääluokkia. Viimeisessä vaiheessa muodostetaan teoreettisia käsitteitä olennaisen tiedon ja valikoidun tiedon perusteella. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110-111.) Aineiston luokittelu luo pohjan aineiston tulkinnalle, jonka vuoksi se onkin tärkeä osa aineiston analyysiä. Sen avulla tutkittavaa aineistoa pystytään järjestelemään ja vertailemaan. Luokkien yhdistely on aineiston analyysin niin sanottu välivaihe, jossa luokkien välille yritetään löytää järjestelmällisyyksiä ja samanlaisuuksia (Hirsjärvi & Hurme 2006, 147-149).

Haastattelujen jälkeen aloimme litteroida aineistoa. Jaoimme litteroitavat aineistot siten, että molemmat kuuntelivat kaksi haastattelua. Kirjoitimme haastattelut sanatarkasti ylös, jonka jälkeen kuuntelimme ne vielä läpi ja teimme tarvittavia korjauksia. Tämän jälkeen kuuntelimme vielä läpi toistemme litteroimat haastattelut. Litteroitua aineistoa tuli yhteensä 41 sivua. Litteroinnin avulla tutkimuksen aineistoon päästään tutustumaan ja sen avulla aineisto muuttuu helpommin ymmärrettävään muotoon (Ruusuvuori ym. 2010, 13). Kanasen (2010, 58-59) mukaan litterointi voidaan jakaa kolmeen eri tasoon: sanatarkkaan, yleiskieliseen ja propositiotason litterointiin. Sanatarkka litterointi, jonka valitsimme litterointitavaksemme, huomioi puheen lisäksi myös eleet ja äänenpainot. Ne merkitään litterointivaiheessa omilla erikoismerkeillään. Litteroinnin

jälkeen aloimme tehdä aineistomme analyysiä. Aloitimme etsimällä aineistostamme suoria ilmauksia, jotka vastasivat tutkimustehtäväämme. Näistä suorista ilmauksista teimme pelkistettyjä ilmauksia, joista yhdistelemällä loimme alaluokkia. Alaluokista lähdimme rakentamaan yläluokkia, joita muodostui 6 kappaletta. Esimerkkejä analyysin eri vaiheista löytyy liitteistä (Liite 2) ja taulukko luokittelumme lopputuloksesta löytyy seuraavasta osiosta.

9 TUTKIMUSTULOKSET

9.1 Tulosten luokittelu

Tässä osiossa avaamme teemahaastattelusta saamamme aineiston tuloksia. Tulokset on luokiteltu kahteen pääluokkaan, joissa molemmissa on kolme yläluokkaa. Taulukon 1 avulla voidaan havainnollistaa luokkien muodostumista.

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Vanhempien osallisuus Vanhempien huomioiminen Vanhempien toiveet Vanhempien asiantuntijuus	Vanhempien rooli	Kasvatuskumppanuuden roolit
Työntekijöiden ammatillisuus Työntekijän vastuu Työntekijän tehtävät Työntekijä työyhteisön jäsenenä Osaamisen rajallisuus Ammattitaidon ajantasaisuus	Työntekijän rooli	
Lapsen huomioiminen Lapsen osallistuminen	Lapsen rooli	
Ensikohtaaminen Päivittäinen kohtaaminen Perheen kohtaaminen Kohtaamisen haasteet Erilaisuuden kohtaaminen	Kohtaaminen	Rinnakkain kulkeminen
Rehellisyys ja luottamus Rauhallisuus Avoimuus Kunnioitus Aitous Hienovaraisuus Tasavertaisuus Kumppanuuden syventyminen Kiireettömyys	Vuorovaikutus	
Päiväkodin ja vanhempien yhteistyö Yhteistyön muodot Yhteistyön välineet Varhaiskasvatussuunnitelma Lapsi yhteistyön keskiössä Toimiva suhde vanhempien ja päiväkodin välillä Näkökulmien vaihtaminen Rinnakkain kulkeminen Ajatusten samansuuntaisuus	Yhteistyö	

TAULUKKO 1. Luokittelu

9.2 Kasvatuskumppanuuden roolit

Ensimmäiseksi pääluokaksi aineistomme luokittelussa muodostui kasvatuskumppanuuden roolit. Tähän pääluokkaan yhdistyivät vanhempien roolin, työntekijän roolin ja lapsen roolin yläluokat. Jokainen haastateltavamme käsitteli jokaista luokkaan jossain määrin haastatteluidensa aikana.

9.2.1 Vanhempien rooli

Vanhempien osallisuus on asia, jonka jokainen haastateltavamme toi esille. Päiväkodin puolelta toivottaisiin, että vanhempi olisi mukana lapsen aloittaessa päiväkodissa. Vanhempien ja perheiden toivottaisiin myös osallistuvan yleisesti entistä enemmän päiväkodin arkeen. Vielä kuitenkin pitäisi löytää osallistumisen muoto, joka kiinnostaisi vanhempia sekä lisäisi osallistumista. Näin saataisiin lisättyä vanhempien mahdollisuutta vaikuttaa päiväkodin asioihin, jolloin vanhemmat kokevat ajatustensa tulleen huomioduksi. Vanhempien osallisuuden uskottiin korostuvan entistä enemmän, erityisesti nyt kun vanhempien osallisuus mainitaan uudessa opetussuunnitelmassa. Eräs haastateltava jopa toivoi koulutusta, jossa voitaisiin keskustella kuinka vanhempien osallisuutta, esimerkiksi suunnitteluun voitaisiin lisätä sekä tuoda vanhempien ideoita mukaan päiväkodin arkeen.

”painotetaan et vanhemmatki voisivat siihen päiväkodin arkeen jollakin tavalla vaikuttaa ja osallistua sithän sithän me aina mietitään et mikä se osallistumisen muoto vois olla et se kiinnostais vanhempia”

Kasvatuskumppanuuden kannalta on tärkeää, että lapsen lisäksi myös vanhempi tulee ja kokee tulleen huomioduksi ja kuulluksi. Lisäksi haastateltavat toivat esiin vanhempien arvostamisen ja tukemisen, jotka ovat heistä osa kasvatuskumppanuutta ja sen syntymistä. Yksi haastateltavista totesi, että on hienoa nähdä kuinka lapset huomaavat vanhempiensa arvostamisen. Tämä kuitenkin vaatii erään haastateltavan

mielestä sitä, että työntekijä tajuaa, että vanhempi on ainutlaatuinen yksilö. Toinen haastateltava myös korosti sitä, että vanhemmalla on oikeus ajatella tunteella, koska kyseessä on hänen lapsestaan. Työntekijän pitääkin ymmärtää vanhemman näkemys, vaikka itse ei olisi samaa mieltä. Vanhemman huomioimisen kannalta onkin tärkeää olla vanhempien saatavilla esimerkiksi lapsen hakutilanteissa.

"että mahdollisimman paljon pitäis vanhempia ottaa huomioon tai vanhempien kanssa yhdessä tehdä must kumppanuus on sitä et aika aika"

Vanhemmilla ja perheellä on joskus toiveita lapsensa hoidolle, joita päiväkodin työntekijät yrittävät parhaansa mukaan ja puitteiden mahdollistaessa toteuttaa. Kaikkia toiveita ei tietenkään voida toteuttaa, mutta on tärkeää kuunnella vanhempien toiveita ja kertoa voidaanko toiveisiin vastata. Jos kuitenkin vanhemman tai perheen toiveeseen voidaan vastata, pyritään se yhdistämään ryhmän toimintaan.

"vanhempien toiveiden kuunteleminen ja niitten yhdistäminen ryhmän toimintaan"

"me yritetään vastata sitte niihin perheitten niin pitkälle ku pystytään ryhmässä vastaamaan niihin toiveisiin"

Ennen kasvatuskumppanuudessa korostettiin työntekijöiden asiantuntijuutta ja asiantuntijälähtöisyyttä, mutta nykyään ollaan tasavertaisempia ja vanhemmat nähdään oman lapsensa asiantuntijoina. Vanhemmuus ja oma lapsi ovat kuitenkin myös erittäin herkkiä alueita, jotka voivat aiheuttaa voimakkaita tunteita vanhemmassa. Erään haastateltavan mukaan työntekijän onkin tärkeää ymmärtää, että tällöin vanhemman voimakas tunne saattaa kohdistua työntekijään, mutta todellisuudessa vanhempaa harmittaa käsiteltävä asia.

"vanhempi on se kuka on siinä se asiantuntija niinku lapsestaan tietää parhaiten ja me ollaan sitten tää tämä ammatillinen kasvatus"

9.2.2 Työntekijän rooli

Kuten aikaisemmin on todettu, vanhemmat ovat asiantuntijoita lapsestaan, mutta työntekijät ovat ammattilaisia omassa työssään. Heillä on taustallaan ammatillinen osaaminen ja pedagoginen tieto muun muassa lapsen kehityksestä, jonka he tuovat perheen tietoon. Työntekijän on myös tärkeää säilyttää oma ammatillisuutensa ja pyrkiä olemaan neutraalissa asemassa vanhempien kanssa. Esimerkkinä tästä eräs haastateltava otti esille eroperheet, joissa vanhempien välit voivat olla huonot. Tällöin työntekijän on pyrittävä olemaan neutraali molemmille vanhemmille, eikä ilmaista omaa mielipidettään asioihin.

Eräs haastateltavistamme koki heidän päiväkodin työntekijöiden ammatilliseksi vahvuudeksi sen, että työyhteisössä on paljon iäkkäämpiä työntekijöitä, joille on jo vuosien saatossa kehittynyt hyvät sosiaaliset taidot vanhempien kohtaamiseen. Mutta haasteena hänen mielestään on nuorten vanhempien kanssa samalle aaltopituudelle pääseminen, koska hän sanoi, etteivät he halua vaikuttaa mummoilta, jotka jakelevat ylhäältä ohjeita.

”No tokihan se vaatii niinku niinku paljon ja sitä osaamista ja tietoa niinku sellasesta lasten lapsen kehitystasosta sä tiedät että mitä minkäkin ikäiselle lapselle on tyypillistä osata ja oppia”

Haastateltavien mukaan työntekijöillä on päävastuu kasvatuskumppanuuden mahdollistumisesta, syntymisestä ja siitä, että suhde vanhempien ja päiväkodin välillä on hyvä. Lisäksi työntekijöiden vastuulla on, että perhe on tietoinen kaikesta, mitä päiväkodissa on tarjolla. Työntekijöiden kannattaakin jakaa vastuuta keskenään, jotta kaikki ryhmän aikuiset tietävät kuka hoitaa mitäkin asiaa ja keneltä kysyä asioista.

”meillähän on se vastuu siitä sen suhteen luomisesta niinku enemmän ku sillä vanhemmalla että me me pyritään niinku

siihen että saatais siitä mahdollisimman avoin ja hyvä ja toimiva siitä suhteesta”

Työntekijän tehtäviin kuuluu muun muassa neuvonta ja ohjaaminen lapsen kasvatuksessa sekä mahdollinen hoitoon, kuten neuvolaan, ohjaaminen. Näiden kautta työntekijä voi tuoda oman ammatillisen näkemyksensä vanhempien tietoon sekä voi perustella asioita vanhemmille, jotta vanhemmat pystyvät näkemään myös työntekijöiden näkökulmasta. Näin voidaan työskennellä lapsen parhaaksi ja lapsen edun mukaisesti. Lisäksi työntekijän tehtävänä on muistuttaa perhettä esimerkiksi kasvotusten tai tekstiviestin välityksellä. Työntekijöiden tehtävänä on myös vasukeskustelujen jakaminen, jonka jälkeen jokaisella työntekijällä on niin sanotusti ”oma perhe”, jonka kanssa vasukeskustelut käydään.

Haastateltavamme toivat myös haastatteluissa esille, miten tärkeä työyhteisö ja työtoverit ovat kasvatuskumppanuudessa. Päiväkodissa järjestetään työiltoja, joista saatavat tiedot pyritään jakamaan koko työyhteisölle. Työyhteisössä pyritään lisäksi keskustelemaan asioista, jotta kaikilla työntekijöillä, erityisesti ryhmän työntekijöillä, olisi samanlainen ajatus asioista, esimerkiksi perheen vastaanottamisesta ja ajan varaamisesta perheen asioille. Näin työntekijät pystyvät työskentelemään ryhmässä samansuuntaisesti, pitämään yllä pedagogisia suuntia ja koko ryhmällä on yhteiset säännöt. Eräs haastateltava toivoi, että ryhmällä olisi vielä enemmän aikaa keskustella. Sillä ilman yhteistä keskustelua, asiat menevät oletuspohjalta, jolloin voi tapahtua väärinkäsityksiä. Tai yksi työntekijä puhuu omia mielipiteitään ryhmän työntekijöiden mielipiteenä. Sen takia haastateltavamme koki, että ryhmän työntekijöiden yhdessä käymä keskustelu on tärkeää. Työyhteisöön pyritään tuomaan lisää tietoa myös koulutusten kautta. Yksi haastateltavamme kertoi, että hän pyrkii tekemään muistiinpanoja tai tuomaan koulutuksen materiaalin esimerkiksi päiväkodin viikkopalaveriin, jossa voidaan keskustella koulutuksen pääasioista. Jakamalla tietoja työyhteisössä, on työntekijöillä mahdollisuus saada vinkkejä toisiltaan.

"onhan se paljon antosampaa se työ jos niinku yhdessä sovitaan tietyt säännöt jos on joku ongelma tai iso asia mikä pitäis oppia"

Haastateltavien mukaan on tärkeää, ettei työntekijä yritä tietää ja osata kaikkea, vaan voi myöntää oman osaamisensa rajallisuuden ja ettei hänkään tiedä kaikkea. Sen takia työntekijä voi kysyä neuvoa ja ideoita vanhemmilta, miten jokin tilanne lapsen kanssa kannattaa käsitellä. Eräs työntekijä kertoi esimerkkinä tilanteen lapsesta, joka oli uusi päiväkodissa. Päiväunitilanteessa lasta peitellessä lapsi alkoi itkeä, eivätkä työntekijät tiedäneet miksi tilanne itketti lasta. Työntekijät kysyivät neuvoa äidiltä, joka kertoi, että kotona lasta ei paijata tai peitellä nukkumaan mennessä. Päiväkodissa oltiin siis yritetty liikaa ja lapsi oli tilanteesta ahdistunut. Vanhempien kanssa siis voidaan yhdessä löytää ratkaisuja lapsen asioissa. Vanhemmilta voidaan kysyä ideoita myös esimerkiksi vanhempainiltaan, että mitä asioita vanhemmat haluavat vanhempainillassa käsitellä. Lisäksi työntekijän on hyvä pitää mielessä, että oma näkemys asiaan, ei ole aina se ainut oikea ja ei ole väärin myöntää epäonnistuneensa.

Haastateltavat toivat esille työntekijän oman ammattitaidon ylläpitämisen ja ajantasaisuuden. Haastateltavamme toivat esille, että osa vanhemmista haluaa kasvattaa lapsiaan trendikkäillä kasvatustavoilla, kuten sormiruokailulla. Työntekijöiden onkin siksi tärkeä pysyä ajan tasalla ja olla tietoisia tämän päiväisistä kasvatustavoista. Haastateltavat toivat myös esille, että koulutusta haluaisi aina saada lisää esimerkiksi vanhempien kohtaamisesta ja huolen puheeksiottamisesta. Toinen asia mistä osa haastateltavista halusi lisää tietoa, oli eri kulttuurit. Tämä johtui siitä, että päiväkotiiin on tullut paljon maahanmuuttajaperheiden lapsia ja työntekijät ovat huomanneet tarvitsevänsä lisätietoa heidän kulttuureistaan.

"esimerkiksi nyt heitän vaikka jonku sormiruokailu mikä on nyt hirveen trendikästä ja tämmönen pinnalla että vanhemmat tykkää siitä niin me ymmärretään myös sitte täällä että okei et

me sit käsitetään et se lapsi syö sormin että se on sitä opettelua et he haluaa sitä kyl me yritetään vastata sitte niihin perheitten niin pitkälle ku pystytään ryhmässä vastaamaan niihin toiveisiin”

9.2.3 Lapsen rooli

Kasvatuskumppanuudesta puhuttaessa ei voida puhua pelkästään työntekijöistä ja vanhemmista, sillä onhan lapsikin tässä yhteistyössä mukana. Kasvatuskumppanuudessa pyritään huomioimaan ja kunnioittamaan lasta, jotta hänellä olisi hyvä olla ja kehitys tapahtuisi kokonaisvaltaisesti. Huomioiminen näkyy muun muassa siinä, että päiväkodin työntekijät toivovat, että vanhempi olisi mukana lapsen aloittaessa päiväkodissa. Tällä pyritään saamaan lapselle mahdollisimman pehmoinen lasku päivähoitoon.

”kerrotaan et on mahdollisuus ja toivotaanki et vanhempi on mukana ku lapsi alottaa et tulee tämmösiä ja ja niinku et olis olis semmonen pehmonen lasku sitte päivähoitoon näistä nää on kyl semmosia”

Lisäksi kasvatuskumppanuudella pyritään varmistamaan lapsen osallisuus ja osallistuminen. Työntekijät käyttävät monia tiedotusväyliä, jotta perheet saavat tiedon kaikesta mitä päiväkodissa tapahtuu. Tällä pyritään mahdollistamaan se, että lapsi pääsee kaikkien päiväkodin toimintaan mukaan. Eräs haastateltava totesi, että osaa vanhemmista muistutetaan päiväkodin tapahtumista vielä henkilökohtaisesti, vaikka tieto olisi sekä ilmoitustaululla että muksunetissä. Hän sanoi, etteivät työntekijät halua lähteä sille linjalle, että ”no olkoot sitten pois” kun eivät ole huomanneet, vaan haluavat tarjota lapselle mahdollisuuden osallistumiseen ja sen takia muistuttavat vanhempia. Lisäksi uudessa opetussuunnitelmassa korostetaan lapsen osallisuutta sillä, että 4-6 vuotiaat lapset otettaisiin mukaan omiin vasu-keskusteluihinsa.

”must se on niinku sitä kasvatuskumppanuutta että että lapset pääsee kaikkien mukaan mitä meillä on tarjolla eikä niin päin

*että ku vanhemmat ei oo huomannu jotain ni aatellaan et nonii
olkoon pois sitte niin meil ei kyllä lähetä sille linjalle”*

9.3 Rinnakkain kulkeminen

Tutkimustuloksissamme toiseksi pääluokaksi muodostui rinnakkain kulkeminen. Tämä pääluokka muodostui yläluokista kohtaaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö. Kaikki haastateltavamme käsittelivät myös kaikkia näitä luokkia jossain haastattelun vaiheessa.

9.3.1 Kohtaaminen

Kohtaamisesta kaikki haastateltavat painottivat ja toivat esille useaan kertaan ensikohtaamisen sekä sen tärkeyden. Kaikkien haastateltavien mielestä ensikohtaaminen on tärkein hetki kasvatuskumppanuuden rakentumisessa ja siitä kasvatuskumppanuus lähtee nimenomaan syntymään. Kaikkien haastateltavien mielestä ensikohtaamisessa on myös tärkeää se, millaisen kuvan päiväkodin henkilökunta antaa vanhemmille.

*”tietysti se ensi kohtaaminen et siitähän se kumppanuus jo
lähtee kun vanhempi ja lapsi tulee ensimmäistä kertaa ovesta
sisään ja se ensimmäinen kohtaaminen ja sit sitä mukaa pikku
hiljaa”*

Haastatteluissa nousi esille myös päivittäisten kohtaamisten tärkeys kasvatuskumppanuuden rakentumisen kannalta. Haastateltavat pitivät tärkeinä kuulumisten vaihtamista vanhempien kanssa ja heidän mielestään päivittäisissä kohtaamisissa opitaan tuntemaan vanhempia ja myös vanhemmat pääsevät tutustumaan oman ryhmänsä henkilökuntaan. Tuttavuuden tunne vanhempien ja henkilökunnan välillä lisääntyy ja päivittäiset kohtaamiset luovat kumppanuutta.

*”no toki se on päivittäinen kohtaaminen mikä on se se meidän
tärkein juttu”*

Haastateltavat kertoivat, että on tärkeää huomioida perhe kokonaisuutena ja kuunnella jokaista perhettä. Haastateltavat nostivat myös esille perheiden erilaisuuden ja sen huomioimisen kohtaamisessa. On tärkeää ymmärtää se, että perheet voivat olla hyvinkin erilaisia ja silti jokainen perhe tulee kohdata tasavertaisesti. Erilaisista perheistä nousi esille nuoret vanhemmat ja heidän tapansa toimia sekä perheet, joilla on eri kulttuuri.

Kohtaaminen voi myös tuottaa haasteita, jos esimerkiksi ei päästä samalle aaltopituudelle vanhempien kanssa tai eroperheiden kohdalla täytyy yrittää pysyä mahdollisimman neutraalina eikä asettua kummankaan vanhemman puolelle. Haasteita tuovat myös maahanmuuttajaperheet ja yhteisen kielen puuttuminen. Kommunikointi maahanmuuttajavanhempien kanssa hankaloituu, kun ei ole yhteistä kieltä ja siten yhteistä ymmärrystä.

”paljon lisääntyneet maahanmuuttajaperheet ja se että nyt on myös huomioitu että meillä on täs sellanen kulttuurien ymmärtäminen niinku maahanmuuttajista ja heidän kulttuurista tarvittais enemmän tietoa niinku niinku niistä eri uskonnoista ja tavoista ja niinku tämmösistä et miten niinku miten voidaan kohdata hyvin ja saada se kasvatuskumppanuus myös heidän kanssa kielihän on probleema että sä et pysty aina kommunikoimaan”

9.3.2 Vuorovaikutus

Kasvatuskumppanuudesta nousi vahvasti esille vuorovaikutus ja sen tärkeys. Haastateltavat nostivat vuorovaikutuksesta tärkeimmiksi asioiksi rehellisyyden, luottamuksen ja avoimuuden. Eräs haastateltava kertoi, että ensisijaisen tärkeää on saada aikaan luottamus vanhempien ja henkilökunnan välille. Vanhempien täytyy pystyä jättämään lapsensa luottavaisin mielin päiväkotiin. Myös kunnioitus puolin ja toisin nousi tärkeäksi. Henkilökunnan tulee arvostaa vanhempia ja yhtä lailla vanhempien henkilökuntaa. Haastateltavat kertoivat myös, että vanhempien ajatusmaailmaa täytyy kunnioittaa, vaikkei se aina kohtaisikaan ammattilaisten ajatusten kanssa.

Haastateltavat nostivat esille, että on tärkeää viestiä kiireettömyyttä, kun ollaan vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa. Vuorovaikutus syventää kumppanuutta ja sen tulee olla tasavertaista eli päiväkodin henkilökunta ja vanhemmat ovat samalla viivalla.

”se että me ei enää ylhäältä päin sanota niinku kaheksakyt luvulla nii meitähän kunnioitettiin ihan hirveästi ja sitten hyvä ettei niiattu ja kumarrettu nii nii semmonen niinku tasa-arvo siihen ja on tullu paljon enemmän”

Haastateltavat painottivat myös aitoutta vuorovaikutuksessa. Vanhempien tulee nähdä, että henkilökunta tekee työtä aidosti sydämellä ja aidosti pitää heidän lapsestaan. Myös halu tehdä aidosti yhteistyötä vanhempien kanssa on tärkeää.

”aito kasvatuskumppanuus lähtee mun mielestä siitä et mä haluun olla tämän äidin kanssa niinku tai isän kanssa tai et kuka se nyt tahansa on siellä ja et haluun tehdä yhteistyötä”

9.3.3 Yhteistyö

Yhteistyö on suuressa osassa kasvatuskumppanuutta. Päiväkoti ja vanhemmat tekevät päivittäin yhteistyötä keskenään. Haastatteluissa tuli ilmi monia erilaisia yhteistyön muotoja. Näitä olivat: vanhempainillat, vanhempaintoimikunta, vanhempienviikko, isovanhempienviikko, erilaiset tapahtumat, tapaamiset ja keskustelut. Kaikki haastateltavat painottivat varhaiskasvatussuunnitelman tekemistä tärkeimpänä yhteistyön muotona. Vasu-keskustelut käydään kaksi kertaa vuodessa, syksyllä ja keväällä. Haastateltavien mukaan niissä luodaan pohja kasvatuskumppanuudelle ja niissä kumppanuus myös syvenee, kun istutaan alas ja mietitään yhdessä vanhempien kanssa heidän lapsensa asioita.

”nää päivittäiset kohtaamiset ja sit vasut ja sit on vanhempainillat toi vanhempaintoimikunta ja nää kaikkihan nää yhteiset tapahtumat mitä me järjestetään isovanhempien

*viikkoa vanhempien viikkoa juhlia kaikki nää tämmönen
yhteistyö mitä tota tehään”*

Yhteistyön välineistä haastateltavat mainitsivat puhelimen, ilmoitustaulun ja muksunetin. Muksunetti on päiväkodin käyttämä sähköinen ohjelma, johon henkilökunta voi laittaa ilmoituksia tapahtumista ja kirjoittaa esimerkiksi blogia omassa lapsiryhmässään. Vanhemmat pääsevät kirjautumaan muksunettiin ja sitä kautta näkemään, mitä päiväkodissa milloinkin tapahtuu. Haastateltavien mukaan muksunetin käyttäminen on hyvin ryhmäkohtaista eivätkä läheskään kaikki vanhemmat sitä käytä.

Yhteistyötä mietittäessä haastatteluista nousi tärkeänä myös toimiva suhde vanhempien ja päiväkodin välillä. Haastateltavat kokivat tärkeänä, että yhteistyö tapahtuu luontevassa, turvallisessa ja aidossa ilmapiirissä. Näkökulmien vaihtaminen ja rinnakkain kulkeminen vanhempien kanssa koettiin arvokkaaksi asiaksi sekä tärkeänä pidettiin myös ajatusten samansuuntaisuutta. Kaikki haastateltavat painottivat, että lapsi on yhteistyön keskiössä ja, että kasvatuskumppanuutta tehdään lapsen hyvinvointia ja parasta ajatellen. Lapsi on ainutlaatuinen yksilö ja hänelle halutaan tehdä hyvä lapsuus.

”no toki se että pystyttäis olemaan sillä lailla niinku just niinku rinnakain niinku sen lapsen hyväksi”

”mun mielestä kasvatuskumppanuus on semmonen iso paketti et me kaikki ollaan niinku siinä saman asian äärellä”

10 POHDINTA

10.1 Tulosten pohdinta

Työntekijöiden haastatteluista käy ilmi, että työntekijöillä on yhteinen käsitys kasvatuskumppanuudesta ja sen tärkeydestä. Huomasimme, että haastateltavilla oli vuosien kokemus kasvatuskumppanuudesta, sillä he tiesivät aiheesta paljon. Kokemus myös näkyi työntekijöiden varmuudesta aiheesta puhuttaessa. Haastateltavat kertoivat, että aihetta on käsitelty työntekijöiden kesken. Haastateltavien saman kaltaiset ajatukset kertoivatkin myös siitä, että aihetta on käsitelty työyhteisössä. Haastateltavat toivovat, että kaikki työyhteisön jäsenet kokevat kasvatuskumppanuuden tärkeänä asiana.

Haastatteluissa painottuivat kasvatuskumppanuuden osapuolten roolit. Osapuolina nähtiin työntekijät, vanhemmat ja lapsi. Haastateltavat korostivat, että kaikkien rooli oli tärkeä kasvatuskumppanuuden toteutumiselle. Eräs haastateltavista kertoi, että lapsen rooli kasvatuskumppanuudessa tulee todennäköisesti kasvamaan uuden opetussuunnitelman myötä, kun lapsia pyritään ottamaan entistä enemmän varhaiskasvatussuunnitelman tekoon mukaan. Haastateltavat kokivat siis myös lapsen roolin tärkeäksi kasvatuskumppanuudessa, vaikka esimerkiksi lukemassamme teoriassa lapsi on usein kasvatuskumppanuuden kohteena, ei osallistuvana osapuolena. Kuitenkin esimerkiksi YK:n lapsen oikeuksien sopimus korostaa lapsen oikeutta tulla kuulluksi häntä koskevissa asioissa (YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista 1989, 11 artikla).

Haastateltavat korostivat haastatteluissa päiväkodin työntekijöiden olevan päävastuussa kasvatuskumppanuuden syntymisestä ja toteutumisesta. Vanhemmat koetaan asiantuntijoiksi lapsestaan ja työntekijöillä puolestaan on ammatillinen näkemys ja osaaminen. Haastateltavat pitivät tärkeänä ammattitaidon ylläpitämistä esimerkiksi erilaisten koulutusten avulla. Lisäksi haastateltavat kokivat työyhteisön tuen tärkeäksi. Työkavereiden kanssa käydyt keskustelut tuovat ideoita ja vinkkejä omaan

työhön. Ideoita ja neuvoja voidaan kysyä myös lasten vanhemmilta, eikä työntekijöiden tarvitse tietää kaikkea. Myös Kaukoluodon (2010) tutkimuksessa oli nostettu kolme asiaa esille, jotka nähtiin työntekijöiden vahvuudeksi yhteistyössä vanhempien kanssa. Ensimmäisenä vahvuutena oli, että päiväkodin henkilökunta mieltää yhteistyön tärkeäksi. Toiseksi vahvuudeksi nähtiin se, että suurimmalla osalla työntekijöistä oli aikaisempaa kokemusta vanhempien kanssa käydyistä keskusteluista. Ja kolmantena vahvuutena oli henkilökunnan yhteinen työote, jolla pyritään kehittämään enemmän lapsi- ja perhelähtöisiä yhteistyön muotoja sekä sisältöjä. Nämä samat asiat nousivat myös esille haastateltavien vastauksissa.

Haastateltavat korostivat vanhempien osallisuutta ja toivoivat, että vanhemmat osallistuivat enemmän päiväkodin toimintaan. Osallisuus on prosessi, jossa ihminen on aktiivisesti mukana yhteisönsä toiminnassa ja samalla luo omaan identiteettiään yhteisön jäsenenä (Karila ym. 2006, 13). Käytännössähän tämä on kuitenkin hankalaa, sillä suurin osa vanhemmista käy töissä. Eräs haastateltava ehdotti, että vapaalla tai työttömänä oleva vanhempi voisi tulla mukaan päiväkodin toimintaan. Osallistumalla päiväkodin toimintaan vanhemmalla olisi haastateltavien mukaan mahdollisuus nähdä lapsensa toiminta päiväkotiympäristössä. Vanhempien osallisuus on haastateltavien mukaan mainittu nyt myös uudessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa. Opetushallituksen (2016, 33) varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa mainitaan, että vanhemmilla pitää olla mahdollisuus osallistua päiväkodin toiminnan suunnitteluun. Haastateltavat pohtivat mikä olisi se keino, jolla vanhempien osallisuutta saataisiin lisättyä heidän päiväkodissaan.

Haastatteluihin yksi tärkeimmäksi asiaksi kasvatuskumppanuudessa korostui kohtaamisen tärkeys. Haastateltavat kokivat työntekijöiden antaman ensivaikutelman tärkeäksi seikaksi varsinkin ensikohtaamisessa. Tästä he kertoivat työyhteisön keskustelleen yhteisesti, jotta kaikilla olisi sama ajatus. Myös päivittäiset kohtaamiset nähtiin tärkeinä, sillä haastateltavien mielestä päivittäinen kuulumisten vaihtaminen luo ja vahvistaa kasvatuskumppanuutta.

Vuorovaikutus perheen ja ammattilaisten välillä on tärkeä, sillä se toimii kodin ja päiväkodin yhdistävänä tekijänä (Karila 2006, 91). Haastateltavat näkivät vuorovaikutuksen kasvatuskumppanuudessa oleellisena asiana ja siitä nousivat esille erityisesti rehellisyys, luottamus, avoimuus ja aitous. Avoimuutta voidaan lisätä osoittamalla aitoa kiinnostusta ja olemalla ymmärtäviä, jolloin yhteistyö voi kehittyä luottamukselliseksi (Lehtolainen 2008, 373). Vuorovaikutus on myös yhteistyön toteutumisen kannalta erittäin tärkeää. Jotta yhteistyö olisi toimivaa, täytyy työntekijöiden ja vanhempien välisen vuorovaikutuksen olla kunnossa. Yhteistyön tulee olla tasavertaista ja sen tulee toteutua lapsen hyväksi.

Haastateltavat nostivat kasvatuskumppanuuden haasteista esille muun muassa yhteisen kielen puuttumisen maahanmuuttajaperheiden kanssa sekä ajan tasalla pysymisen. Maahanmuuttajaperheiden kanssa ongelmaa on pyritty ratkaisemaan tuomalla tulkkeja mukaan muun muassa vanhempainiltoihin. Eräs haastateltava pohti, että ymmärtävätkö maahanmuuttajavanhemmat työntekijöiden kertomia asioita todella, vai väittävätkö he vain ymmärtävänsä, mutta osa asioista menee heiltä ohi. Tuomalla tulkki mukaan maahanmuuttajavanhempien ja työntekijöiden välisiin keskusteluihin varmistetaan se, että vanhempi todella saa kaiken tarvitsemansa tiedon. Eräs haastateltava toi myös esille haasteena päiväkodin työntekijöiden ikäjakauman. Hänen mukaansa osa päiväkodin työntekijöistä ovat jo vanhempia ja on tärkeää, että he pysyvät ajan tasalla nykyvanhempien kasvatustavoista. Haastateltava totesi, etteivät työntekijät halua vaikuttaa mummoilta, jotka vain sanelevat vanhempien yläpuolelta, vaan olla samalla tasolla vanhempien kanssa.

Haastateltavat toivat myös esiin kehittämistä ja työyhteisössä pohdiskelua vaativia asioita. Esimerkiksi osa haastateltavista pohti päiväkodin sähköistä tiedotusväylää Muksunettiä. Työntekijät käyttävät Muksunettiä tiedotusväylänä vanhemmille ja sieltä löytyy muun muassa kuvia ryhmien tekemistä retkistä sekä askarteluista. Vanhemmilla olisi mahdollisuus muun muassa kommentoida kuvia, mutta kommentointia tapahtuu todella vähän. Eräs haastateltava toivoikin, että vanhemmat käyttäisivät

Muksunettiä enemmän. Kaikissa ryhmissäkään Muksunettiä ei myöskään työntekijöiden puolelta päivitetä aktiivisesti.

Kehittämisen kohteina pidettiin lisäksi vanhempien osallisuuden lisäämistä, kulttuurien ymmärtämistä ja vanhempien kohtaamista lasten haasteissa. Kuten aikaisemminkin on mainittu, uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa mainitaan vanhempien osallisuus. Haastateltavat olivat tämän tiedostaneet ja eräs pohtikin, että mikä olisi sellainen keino, jolla vanhemmat saataisiin osallistumaan enemmän päiväkodin arkeen. Toinen haastateltava taas kertoi lisääntyneiden maahanmuuttajaperheiden vuoksi toivovansa lisää tietoa erilaisista kulttuureista, uskonnoista ja tavoista, jotta ymmärtäisi maahanmuuttajaperheitä paremmin. Haastateltavat totesivat, ettei koulutuksia ole koskaan liikaa ja osa toivoikin saavansa lisää koulutusta muun muassa huolen puheeksi ottamisesta sekä kuinka kohdata vanhemmat lapsen haasteissa.

10.2 Eettisyyden ja luotettavuuden pohdinta

Kanasen (2010, 68-69) mukaan luotettavuutta lisää kaikkien ratkaisujen ja valintojen perustelu tutkimuksen eri vaiheissa. Luotettavuusarvion tekeminen laadullisessa tutkimuksessa on vaikeampaa kuin määrällisessä tutkimuksessa, koska luotettavuusmittarit eivät sovellu kovinkaan hyvin silloin kun tutkimuskohteena ovat ihmiset. Sattuma vaikuttaa ilmiön tutkimiseen, koska ihminen ei toimi aina samalla tavalla. Ajattelevana ja tuntevana yksikkönä ihminen voi vaihtaa kantaansa asioihin ilman mitään syytä. Luotettavuuskysymykset tuleekin huomioida jo silloin kun työtä suunnitellaan. Aineiston keruun ja analyysin jälkeen luotettavuutta on mahdotonta parantaa.

Haastateltavat valikoituivat siten, että päiväkodin johtaja kysyi henkilökunnan jäseniltä, ketkä haluaisivat haastatteluun osallistua. Eettisyyden kannalta pohdimme, onko osallistuminen haastatteluun tällöin vapaaehtoista, jos pyyntö tulee johtajalta. Työntekijä saattaa ajatella, ettei johtajan pyynnöstä voi kieltäytyä. Toisaalta meidän kokemuksemme

mukaan päiväkodin työyhteisö oli erittäin avoin ja hyvä. Lisäksi haastateltavat ja johtaja ovat työskennelleet yhdessä jo vuosi, jolloin haastateltavat eivät todennäköisesti koe osallistumista pakolliseksi, vaikka johtaja pyytää.

Luotettavuutta voi heikentää esimerkiksi haastattelu, jos haastateltava kertoo oman mielipiteensä sijasta sellaisia asioita, joita hän uskoo tutkijan haluavan (Hirsjärvi ym. 2006, 206). Haastattelun luotettavuuden varmistamisen kannalta valitsimmeikin teemahaastattelumuodoksemme yksilöhaastattelun ryhmähaastattelun sijaan. Näin pyrimme poistamaan toisen myötäilemisen ja oman, mahdollisesti eriävän, mielipiteen esittämättä jättämisen. Koska haastateltaviemme määrä on varsin pieni, haluamme myös varmistaa, että saamme kaiken mahdollisen tiedon työntekijöiltä. Haastatteluiden eettisyyden pyrimme takaamaan pitämällä päiväkodin ja sen työntekijät nimettöminä eikä heistä tule muitakaan tietoja näkyviin opinnäytetyöhön. Näin yritämme varmistaa sen, että työntekijät kokevat voivansa luottaa meihin ja kertoa totuudenmukaisesti oman mielipiteensä. Lisäksi kaikki haastatteluaineistot tuhotaan opinnäytetyön valmistuttua eli poistamme kaiken kirjallisen aineiston ja poistamme äänitteen nauhureilta.

Luotettavuutta ja eettisyyttä heikentäviä seikkoja opinnäytetyössämme voivat olla kokemattomuutemme sekä haastattelu paikan ja haastateltavien ennalta tunteminen. Emme ole aikaisemmin tehneet mitään opinnäytetyötasoisia töitä. Tämä heijastuu esimerkiksi sisällön analyysissa, joka oli meille täysin tuntematon aihe. Lisäksi emme ole aikaisemmin toteuttaneet haastattelua tällaisessa mittakaavassa. Toinen heikentävä asia voi olla se, että päiväkotia ja haastateltavat olivat meille entuudestaan tuttuja. Pohdimme voiko ennalta tunteminen johtaa siihen, että haastateltavat tuovat esille sellaisia asioita, joita uskovat meidän haluavan kuulla. Emme kuitenkaan koe tuttuutta niin haitalliseksi, koska kukaan haastateltava ei ollut viimeiseksi meistä päiväkodissa harjoittelussa olleen kanssa samassa ryhmässä ja toisen meistä harjoittelusta on jo yli vuosi aikaa. Toisaalta tuttuus voi olla myös hyvä asia, koska haastateltavat saattoivat kokea ilmapiirin rennommaksi ja

avoimemmaksi. Lisäksi koimme yhteydenpidon helpoksi, koska päiväkodin johtaja tiesi meidät. Päiväkoti oli myös tilana meille tuttu ja koimme sen haastatteluja helpottavaksi tekijäksi, sillä haastattelut jännittivät meitä.

10.3 Tutkimustulosten hyödynnettävyys ja jatkotutkimusehdotukset

Opinnäytetyön tutkimustulosten perusteella Lahden kaupungin päiväkodin johtaja voi tarkastella kasvatuskumppanuuden tämän hetkistä tilannetta henkilökunnan näkökulmasta. Tuloksista voi tarkastella asioita, jotka ovat tällä hetkellä toimivia sekä löytää myös mahdollisia kehittämisen kohteita. Haastatteluista nousi esille monia jatkotutkimusaiheita. Osa nousi suoraan henkilökunnalta itseltään ja osaan kiinnitimme itse huomiota haastattelujen aikana. Henkilökunnalta nousi suoraan jatkotutkimusaiheiksi vanhempien osallistaminen kasvatuskumppanuudessa sekä vertailu siitä, miten kasvatuskumppanuutta toteutetaan eri päiväkodeissa. Henkilökunta toivoisi, että löydettäisiin uusia keinoja osallistaa vanhempia entistäkin enemmän mukaan päiväkodin arkeen ja toimintaan. Myös eri päiväkotien tavat toteuttaa kasvatuskumppanuutta olisi mielenkiintoista tietää ja saada sitä kautta uusia näkökulmia.

Itsellemme haastatteluista nousi seuraavia jatkotutkimusaiheita: vanhempien näkemys kasvatuskumppanuudesta, kasvatuskumppanuus maahanmuuttajaperheiden kanssa, joiden kanssa ei ole yhteistä kieltä sekä miksi vanhemmat eivät käytä muksunettiä. Vanhempien näkemyksen saaminen olisi varmasti päiväkodeille todella hyödyllistä ja sitä kautta voisi löytää paljon kehittämisen kohteita. Lisääntyneet maahanmuuttajaperheet ja yhteisen kielen puuttuminen toisivat erittäin mielenkiintoisen näkökulman kasvatuskumppanuuden tarkasteluun. Haastatteluissa nousi monesti esille, etteivät vanhemmat käytä muksunettiä niin kuin päiväkodin puolesta toivottaisiin. Muksunetti nousi kuitenkin haastatteluissa esille yhtenä kasvatuskumppanuuden yhteistyön välineenä, joten olisi varmastikin hyödyllistä tutkia sen käyttöä.

LÄHTEET

Alasuutari, M. 2010. Suunniteltu lapsuus – Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoidosta. Tampere: Vastapaino.

Andonov, L. 2007. Opettajan ja vanhemman vuorovaikutus ja keskustelun kehitykset koululaisen kehityskeskusteluissa. Helsinki: Helsingin yliopisto, käyttäytymistieteellinen tiedekunta.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2006. Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. 4. Painos. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi

Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Vantaa: Edufin.

Ijäs, H. 2013. Iloa ja eloa kodin ja koulun yhteistyöhön. Teoksessa Lämsä, A-L. (toim.) Verkosto vahvaksi – Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus, 211-222.

Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 111. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä – Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 176. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A R. & Rasku-
Puttonen, H. 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Karila, K. & Nummenmaa, A R. 2006. Kasvatusvuorovaikutus ja
yhteisöllinen työkuultuuri. Teoksessa Rasku-Puttonen, H. (toim.)
Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 34-47.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa
Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino,
91-108.

Karhuniemi, T. 2013a. Kodin ja koulun välinen viestintä. Teoksessa
Lämsä, A-L. (toim.) Verkosto vahvaksi - toimiva vuorovaikutus perheiden
kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus, 71-93.

Karhuniemi, T. 2013b. Yhteistyön muodot ja välineet. Teoksessa Lämsä,
A-L. (toim.) Verkosto vahvaksi - toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa.
Jyväskylä: PS-kustannus, 105-133.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee
lasta – opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes: Sosiaali- ja
terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Oppaita 63. Helsinki: Stakes.

Kaskela, M. & Kronqvist, E-L. 2007. Niin ainutlaatuinen. Näkökulmia
lapsen yksilölliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Sosiaali- ja
terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes. Jyväskylä: Gummerus.

Kaukoluoto, E. 2010. Onko varhaisen tuen päiväkotiki mahdollinen? -
Tutkimus varhaiskasvatuksen yhteisöllisestä kehittämisestä. Helsinki:
Yliopistopaino. Helsingin yliopisto: Käyttäytymistieteiden laitos. Väitöskirja.

Kekkonen, M. 2012a. Kasvatuskumppanuus ammatillisena
yhteistyösuhteena – Eronteot muihin sosiaalisiin kumppanuussuhteisiin
varhaiskasvatuksen ammattilaisten puhetoivoista. Varhaiskasvatuksen
tiedelehti. 1/2012 3-21. [Viitattu 8.3.2017]. Saatavissa:
<http://jecer.org/fi/wp-content/uploads/2013/03/Kekkonen-2.pdf>

Kekkonen, M. 2012b. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoidon diskursiivisilla näyttämöillä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Väitöskirja. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Korhonen, M. 2006. Sukupolven merkitys vuorovaikutussuhteissa. Teoksessa Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 51- 69.

Lappalainen, R. 2013. Vanhempien kokemuksia päivähoiton aloituskeskusteluista. Sosiaalialan opinnäytetyö. Hyvinkää: Laurea-ammattikorkeakoulu, Sosiaali, terveys- ja liikunta-alan koulutusohjelma. [viitattu 10.3.2017]. Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61893/Lappalainen_Reetta.pdf?sequence=1

Lehtolainen, R. 2008. Keltaista ja kimaltelevaa - Kodin ja koulun yhteistyöstä koulun ja kodin yhteyteen. Helsinki: Yliopistopaino. Helsingin yliopisto: Soveltavan kasvatustieteen laitos. Väitöskirja.

Lemmetti, K. & Vasamaa, M. 2010. Kasvatetaan yhdessä ja erikseen – Vanhempaintoimikunta päiväkodissa. Sosiaalialan opinnäytetyö. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä. [viitattu 10.3.2017]. Saatavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/15427/KASVATETAAN%20YHDESSA%20JA%20ERIKSEEN-Vanhempaintoimikunta%20paivakodissa.pdf?sequence=1>

Lämsä, A-L. 2013. Mistä kasvatuskumppanuudessa on kyse? Teoksessa Lämsä, A-L (toim.) Verkosto vahvaksi – Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: Bookwell Oy, 49–67.

Mahkonen, S. 2016. Varhaiskasvatustieteen laki. Helsinki: Edita.

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017. Lapsi aloittaa päivähoiton [viitattu 8.3.2017]. Saatavissa: http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tukivinkit/lapsi_aloittaa_paivahoidon/

Määttä, K. & Uusiautti, S. 2013. How do the Finnish family policy and early education system support the well-being, happiness, and success of families and children? Teoksessa Määttä, K. & Uusiautti, S. (toim.) Early child care and education in Finland. New York: Routledge

Mönkkönen, K. 2007. Vuorovaikutus – Dialoginen asiakastyö. Helsinki: Edita Prima Oy.

Nummenmaa, A R. 2006. Kasvattajien yhteisö ja kasvatuskulttuuri. Teoksessa Rasku-Puttonen, H. (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 19-33.

Nummenmaa, A R. & Karila, K. 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. 1. painos Helsinki: WSOYpro Oy

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016.

[viitattu 28.12.2016] Saatavissa:

http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Rimpelä, M. 2013. Kasvatuskaaoksesta yhteiseen ymmärrykseen.

Teoksessa Lämsä, A-L. (toim.) Verkosto vahvaksi – Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: Bookwell Oy, 17–47.

Ruusuvuori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M. 2010. Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa Ruusuvuori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M. (toim.) Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino, 9-34.

Suomen vanhempainliitto. Eväät onnistuneeseen vanhempainiltaan

[viitattu 5.3.2017]. Saatavissa:

http://www.vanhempainilta.fi/lastentarhanopettajalle/evaات_onnistuneeseen_vanhempainiltaan

Suomen vanhempainliitto. Perustetaan vanhempainyhdistys! [viitattu 5.3.2017]. Saatavissa:

http://www.vanhempainliitto.fi/vanhempaintoiminta/yhdistyksen_perustaminen

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2017. Kasvatuskumppanuus. [viitattu 20.3.2017]. Saatavissa: https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/varhainen-avoin-yhteistoiminta/kasvatuskumppanuus

Tiilikka, A. Kasvatuskumppanuus – Tulevaisuuden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Teoksessa Turja, L. & Fonsén, E. (toim.) Suuntana laadukas varhaiskasvatus – Professori Eeva Hujalan matkassa. Tampere: Suomen varhaiskasvatus, 66-79.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Turunen, T. 2013. Individual plans for children in transition to pre-school: a case study in one Finnish day-care centre. Teoksessa Määttä, K. & Uusiautti, S. (toim.) Early child care and education in Finland. New york: Routledge, 25-36.

Varhaiskasvatuslaki 36/1973. Annettu Helsingissä 19.1.1973. [viitattu: 3.3.2017]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Vilkman, M. 2009. Rinnalla kulkien – Päiväkodin johtajien kokemuksia kasvatuskumppanuuskoulutuksista pedagogisen johtajuuden näkökulmasta. Sosiaalialan opinnäytetyö. Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu. [viitattu 20.3.2017]. Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/2516/Vilkman_Mari.pdf?sequence=1

YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista. 1989. [viitattu: 20.3.2017]. Saatavissa: https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf

LIITTEET

Liite 1

Teemahaastattelun runko

1. Kasvatuskumppanuuden määritelmä

- Mitä kasvatuskumppanuus tarkoittaa?
- Mistä tekijöistä kasvatuskumppanuus koostuu?
- Mitkä ovat tärkeitä asioita kasvatuskumppanuudessa?
- Mikä on kasvatuskumppanuuden tavoite?
- Miten kasvatuskumppanuus näkyy arjen työssä?

2. Kasvatuskumppanuuden rakentuminen

- Miten kasvatuskumppanuus rakentuu?
- Mikä on tärkein hetki kasvatuskumppanuuden rakentumisessa?
- Mikä on työntekijän rooli kasvatuskumppanuudessa?

3. Kasvatuskumppanuuden toteutus

- Miten kasvatuskumppanuutta toteutetaan päiväkodissanne?
- Miten kasvatuskumppanuutta on käsitelty työyhteisössänne?
- Onko perehdytys ollut riittävää?
- Mikä on haastavinta kasvatuskumppanuuden toteutumisessa?

4. Yhteistyö perheiden kanssa

- Millaisia yhteistyön muotoja päiväkodilla on käytössä?
- Mitä tehdään, jos yhteistyö vanhempien kanssa ei toimi?

5. Kehittäminen

- Mikä on tällä hetkellä toimivaa?
- Miten kehittäisit kasvatuskumppanuutta?
- Millaista ajattelet kasvatuskumppanuuden olevan 10 vuoden päästä?

Liite 2

Esimerkki luokittelusta

